

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 R
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920

Curitiba — 22 stycznia — (janeiro) — 1969 — Nr 3000 — (4/69)

GLÓWNA META

Według ministra Rolnictwa — Ivo Arzuza, problem reformy rolnej będzie główną metą rządu federalnego w ciągu b. roku. Wkrótce opracowane zostanie nowe prawo odnoszące się do reformy rolnej, które po zatwierdzeniu przez rząd federalny wejdzie w życie. Pierwszym krokiem rządu będzie udzielenie wielkiej pomocy finansowej Brazylijskiemu Instytutowi Reformy Rolnej (IBRA), by zainstalować na obszarach objętych reformą rolną przynajmniej 40 tys. rodzin bezrolnych. Sam IBRA ulegnie głębokiej przemianie administracyjnej, ponieważ doświadczenie wykazało, iż dotychczasowa działalność tego Instytutu nie była zadawalająca.

Według relacji min. Arzuza — w ciągu 1968 r. IBRA wydał 4407 tytułów własności odnoszących się do 78 tys. hektarów ziemi położonej w stanach Rio Grande do Sul, Paraná i Guanabara. Z powyższych tytułów własności 3.313 stały się definitywne, podczas gdy dalsze 1.094 opiewają na kontrakty obowiązujące do skolonizowania zajętych obszarów.

Zdając sprawę z działalności Ministerstwa Rolnictwa w ub. roku, Ivo Arzuza oświadczył, że najlepszym dowodem czego dokonało to Ministerstwo jest zwiększenie produkcji artykułów żywnościowych o 11 proc. oraz wzrost zbiorów pszenicy o 45 proc. Przewiduje się bowiem, że zbiór pszenicy do 860 tys. ton, zamiast 595 tys. ton zebranych w 1967-8 r. By ratować wielką nadwyżkę zbioru herwa-mate (które eksport do Argentyny, Chile czy Paragwaju uległy znacznej redukcji, otworzył się w Kraju fabryki wytwarzające napój orzeźwiający. Fabryki powyższe pochłoną znaczną ilość herwy.

Odnosnie zwiększenia tempa rozwoju rolnictwa i hodowli bydła, istnieją trzy projekty rządowe, mianowicie: — walka z przyszcycą u bydła, danie pierwszeństwa hodowli bydła przeznaczoną na udoj oraz zastąpienie uprawy kawy w nadmiernej skali przez inne produkty rolne. Realizację tych trzech projektów przeprowadzą Międzyamerykański Bank Rozwoju (IBRD) dzięki kredytom w sumie 165 milionów dolarów. Dalszym krokiem na drodze rozwoju rolnictwa i hodowli bydła będzie elektryfikacja największych centrów produkcyjnych. Należy bowiem pamiętać, że rozwój hodowli nowo-rolny musi opierać się na licznych centrach zaopatrzenia, produkcji nasion selekcyjnych i na industrializacji mleka. Na ten cel rząd musi przeznaczyć sumę co najmniej 66 mln. dolarów.

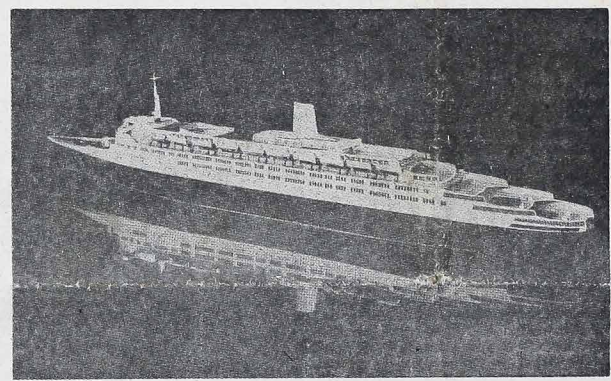
Zbawieniem dla rolnictwa — według p. Ministra — powinno być: zmniejszenie podatku od towarów znajdujących się na rynku wewnętrznym; zwolnienie z podatku i innych świadczeń przy kupnie traktorów, nasion rolnych względnie sztucznych nawozów; ujednostajnienie równą taksę na produkty rolne i przemysłowe, by rolnicy nie tracili swych kapitałów w wypadku słabych zbiorów; wiadoma jest bowiem rzeczą, że każdego roku rolnik musi zwiększyć swą produkcję, by zakupić tę samą ilość nasion czy nawozów wobec zwykły

cen tychże; wreszcie obowiązkowa asekuracja czyli zapewnienie odszkodowania ubezpieczonym rolnikom za straty poniesione bez ich winy będzie gwarancją i podniętą do zwiększenia produkcji rolnej.

Kończącym oświadczeniem ministra Ivo Arzuza była wiadomość, że rząd federalny wydał w ub. roku 2,8 miliona nowych krzewów, by prze-

prowadzić szczepienie 17,9 miliona sztuk bydła przeciw przyszcycy, największego wroga hodowli oraz że władze wydały ponad 67 mln. dolarów na zasadzenie 450 mln. drzewek na obszarze 196 tys. hektarów w różnych stanach Kraju.

Wszystkie powyższe postulaty, przedstawione przez p. Ministra wejdą w życie w najbliższej przyszłości.

W angielskich stoczniach okrętowych John Brown ukończona została budowa nowego statku pasażerskiego "Queen Elizabeth 2" dla linii okrętowej Cunard. Jest to najbardziej luksusowy i nowoczesny statek kursujący między Europą i Stanami Zjednoczonymi. Dzięki komputerowi, posługującemu się sygnałami wysyłanymi przez satelitę, ścisłe określenie położenia statku będzie zaprogramowane. Dwa przecyżne radaru nie dopuszczą do zderzenia się statku z innymi okrętami podczas gęstej mgły. Na zdjęciu — sylwetka "Queen Elizabeth 2".

Akcja przeciw bandytom

W Rio de Janeiro i w São Paulo istnieje organizacja złożona z wytrwałych policjantów, która na własną rękę dokonuje eksterminacji niebezpiecznych bandytów. Ponieważ w Brazylii nie istnieje kara śmierci, a kilkunastoletnie więzienie nie wpływa poprawczo na przestępców, agenci policjanci robią obławę na bandytów, nie przebaczącą złapanym. Dotąd organizacja ta zastrzeliła tylko w S. Paulo ponad 30 niebezpiecznych opryszków.

Nowy kalendarz szkolny

Celem lepszego dostosowania nauki w szkołach podstawowych do okresów plinnej pracy na roli, unikając w ten sposób nieobecności uczących dzieci na lekcjach, gubernator mandatów poselskich oraz praw obywatelskich na 10 lat 24 deputowanych federalnych Stracino swe mandaty poselskie bez utraty praw obywatelskich 9 deputowanych federalnych. Przeniesionych zostało w stan spoczynku 2 ministrów Najwyższego Trybunału Federalnego i jeden z Wojskowego. Tym ostatnim jest gen. Pery Bevilacqua.

Światowy Kongres Turystyczny

W Rio de Janeiro odbędzie się światowy kongres agentów turystycznych zbiegający się z wielką przygotowawczą przez Brazylię na rok 1971 z okazji obchodów 150-letniej rocznicy Niepodległości. W kongresie tym weźmie udział około 3 tys. niepodległości. W kongresie tym weźmie udział około 3 tys. agentów turystycznych pochodzących z różnych stron świata. Obecność ich w Rio wpłynie niewątpliwie na wielki rozwój turystyki w Brazylii, która stanie się więcej znaną i odwiedzaną przez gości zagranicznych.

OD REDAKCJI:

Celem uniknięcia nieprzyjemnych polemik czy dyskusji jakie już miały miejsce na łamach LUDU, wywołując niesmak i zastrzeżenia u ogółu naszych czytelników, zwracamy się do autorów — na zebraniu odbytym w dniu 15 stycznia b.r. — postanowił nie zamieszczać więcej artykułów, reportaży czy listów o charakterze politycznym. Ponadto opublikowanie wszelkich artykułów nadesłanych do redakcji zależy wyłącznie od kryterium redakcyjnego z redakcją spólu tygodnika LUD, z tym zastrzeżeniem, że Redakcja nie ma obowiązku odsyłania niezamieszczonych artykułów do rąk ich autorów.

II Festiwal Filmowy

Od 17 do 31 marca b. r. odbędzie się w Rio de Janeiro II Międzynarodowy Festiwal Filmowy. Komisja organizacyjna zaprosiła już 22 państw. Przedtym jednak komisja dokona wyboru filmu produkcji brazylijskiej, by go wyświetlić podczas festiwalu. Przewidziane są wielkie nagrody na film długo i krótko-metrażowy oraz dla najlepszych artystów filmowych.

urzędników Emerytura dla 70 tys.

Wobec faktu, że prawie nikt z urzędników państwowych nie skorzystał z propozycji władz, by wziąć nadzwyczajny urlop ze służby na 2 lata, pobierając 50 proc. swej pensji, rząd federalny przeprowadzi ma emeryturę obowiązkową. Dotyczy ona około 70 tys. urzędników państwowych zapamiętanych cich niepotrzebnie różne urzędy na terenie całego Kraju.

Sprawa Kongresu i ARENY

W rozmowie z gubernatorem rioskim w Petrópolis — p. Prezydent nadmienił, że partia ARENA musi przejść przez głęboką reformę, by stała się podporą rządu i zyskała u narodu należny prestiż. Jeśli chodzi o otwarcie Kongresu, minister Costa Cavalcanti nie określił ściśle terminu, lecz dął do zrozumienia, że to może się stać już w marcu. Minister podkreślił, że rząd rewolucyjny marsz. Costa e Silva nie ma zamiaru zwlekać z otwarciem Kongresu, ani działać bez niego. W tym bowiem wypadku łatwiej by było zamknąć Kongres na stałe. Władze rządowe chcą znaleźć w Kongresie zjednoczony blok polityczny, zdolny do współpracy z rządem w realizowaniu planów Rewolucji Marcowej. Intencją Szefa Państwa jest zaprowadzić w Kraju solidną demokrację, opartą na bezpieczeństwie, spokoju, wolności wszystkich obywateli, poszanowania dla autorytetu, ładu i porządku.

Przyszłość Indian

Podczas zjazdu delegatów regionalnych Narodowej Fundacji dla Indian, na wyspę Bananal, doszło do konkluzji, że 140 tys. Indian kilku szczepów — już ucylizowanych — może stać się samowystarczalnymi. Indianie ci mogą sprzedawać kauczuk i różnego rodzaju orzechy w stanach Pará i Amazonas, hodować bydło na wyspie Bananal itp. Fundacja dla Indian wspomagać będzie wszelkie ich poczynania produkcyjne. Na wyspie Bananal powstanie specjalna szkoła, z której wychodzić będą przyszli kierownicy i fiskale Fundacji. Lekarze, dentyści, pielęgniarki i nauzalcyści przejdą specjalny kurs, by pracować owoicie wśród szczepów indyjskich.

Migawki ze Świata

● **Pokój na Wschodzie.** Obserwatorzy zagraniczy wyrażają przekonanie, że tylko USA i ZSSR mogą rozwiązać sprawę pokoju między Izraelem a Arabami na Bliskim Wschodzie.

● **Levi Eshkol kieruje apel.** Premier Izraela — Levi Eshkol skierował apel do Żydów na całym świecie, by wracali do państwa izraelskiego. Równocześnie Eshkol sugeruje "podwojenie potomstwa w rodzinach żydowskich.

● **Przykład Jugosławii.** Uwolniwszy się z pod wpływu sowieckich i zaprowadzając wolną inicjatywę oraz wolny rynek wewnętrzny — Jugosławia zrobiła olbrzymi postęp ekonomiczny. Robotnicy a nie reżim są właścicielami źródeł produkcji.

● **"Atlas Seksualny" w NRF.** Ministerstwo Zdrowia w NRF wydało ostatnio "Atlas Seksualny" przeznaczony dla dzieci szkół podstawowych, w którym poprzez ilustracje podane jest poczucie i narodzin dziecka. Choroby weneryczne oraz limitacja urodzin są końcowymi rozdziałami tego atlasu.

● **Samotny jeźdźca polski.** Leon Teliga, samotny jeźdźca polski, po opanowaniu oceanów Spokojnego i Atlantyku, znajduje się w Dakarze, w powrotnej drodze do kraju, na swym małym jachcie.

● **"Mein Kampf" ma powodzenie.** Słynna książka Hitlera "Mein Kampf" w której autor podkreśla "wyższość" rasy arijskiej sprzedana została w 300 tys. egzemplarzy od 1945 r. głównie w państwach anglosaskich.

● **Czy USA wycofa oddziały?** Rząd południowo-wietnamski godzi się na wycofanie 30 tys. Amerykanów z Wietnamu, powołując pod bron swych własnych poborowych.

● **Kłopoty Wielkiej Brytanii.** Rząd Anglii ma kłopoty z przyjęciem licznych imigrantów z Kenii, Ugandy, Zambii i Tanzanii, ponieważ istnieje prawo ograniczające do 1500 rocznie liczbę kolorowych imigrantów do Anglii.

● **Szwecja zbytnio liberalna.** Szwecja uznała oficjalnie rząd Północnego Wietnamu oraz podwyższyła swe poselstwo w Hawanie do miana ambasady.

● **Watykan denuncjuje presję.** Prasa watykańska oskarża potężne grupy ekonomiczne o prowadzenie gwałtownej kampanii w obronie pigułki antykoncepcyjnej, starając się przeciwstawić nauce Kościoła. Z drugiej strony 157 mln. prawosławnych ze Wschodu stanęło po stronie Papieża.

● **Sowiecki lot kosmiczny.** Celem umieszczenia w kosmosie przyszłej stacji przestrzennej, Związek Sowiecki przeprowadził 2 próbné loty w pojazdach przestrzennych "Sojusz-4" i "Sojusz-5" pilotowanych przez 4 astronautów zmieniono załogi podczas złączenia się 2 pojazdów.

● **Pożar na lotniskowcu.** Na amerykańskim lotniskowcu atomowym "Enterprise" wybuchł pożar na skutek detonacji bomby, która spadła z odrzutowca podczas lądowania. Z 4600 ludzi załogi zginęło 24 a około 85 odniosło rany.

● **"DDT" niebezpieczny.** Uczony amerykański Richard Welch, podczas audyencji uzyskanej w Kongresie, wykazał niebezpieczne skutki środka owadobójczego "DDT" na zdrowiu ludzkim, domagając się wycofania go z użycia.

● **Francja wspomóż Liban.** Libański dziennik z Bejrutu "Al Anwar" twierdzi, że de Gaulle zobowiązał się udzielić pomocy Libanowi, gdyby ten kraj został zaatakowany przez Izraela.

● **Johnson u kresu władzy.** Prezydent USA kończąc swe 5-letnie rządy ma do zanotowania następujące fakty: USA liczy 202 mln. mieszkańców. Produkcja wzrosła o 29 proc. Liczba bezrobotnych spadła do 1 miliona.

● **Niebezpieczeństwo schizmy.** Papież Paweł VI, przemawiając do pielgrzymów w bazylice św. Piotra, wskazał na niebezpieczeństwo powstania nowej schizmy w Kościele, ponieważ wielu katolików zamiast głosić miłość i kult Boga, głosi miłość i kult człowieka.

● **Protest intelektualistów w Hiszpanii.** Ponad 1300 intelektualistów hiszpańskich, w tym 103 księży, przystosowało list do rządu, protestując przeciw nieludzkiemu traktowaniu więźniów politycznych przez władze więzienne.

● **Chiny się zbroją.** Hamburski dziennik "Die Welt", opierając się na źródłach zachodnich, twierdzi, że Chiny posiadają już 100 bomb nuklearnych, a w 1972 r. wyprodukują interkontynentalne pociski rakietowe.

Nowa kasacja

Narodowa Rada Bezpieczeństwa, operując się na 5 Akcie Instytucyjnym, pozabawiła mandatów poselskich oraz praw obywatelskich na 10 lat 24 deputowanych federalnych Stracino swe mandaty poselskie bez utraty praw obywatelskich 9 deputowanych federalnych. Przeniesionych zostało w stan spoczynku 2 ministrów Najwyższego Trybunału Federalnego i jeden z Wojskowego. Tym ostatnim jest gen. Pery Bevilacqua.

Most w niebezpieczeństwie

Władze federalne powiadomiły ostatnio, że piękny lecz stary most łączący ład stary z wyspą Santa Catarina i ze stolicą Florianópolis znajduje się w niebezpieczeństwie. Niedawno most tego samego typu i z tego samego roku zawalił się na rzecze Ohio w Stanach Zjednoczonych. Ten sam los spotkać może most wiodący do Florianópolis.

Przeciw korupcji

Na polecenie ministra Sprawiedliwości, gubernator Parany Paulo Pimentel utworzył komisję inwestygacyjną, której zadaniem będzie wykrywać łapownictwo czy inne nieręgalności wśród stanów urzędników cywilnych i wojskowych. Komisja, za przestrzeżenia wszystkich, że fałszywe denuncjacje będą surowo karane.

Dr. Kazimierz Sienkiewicz

W srebrnej poświęcacie Godów Kapłańskich

Dnia 22 grudnia ubiegłego roku, o godz. 10-tej, na obrzytmym placu przed kościołem w Resende, tłumnie zebrała się ludność miasta, oczekująca mającej się odbyć Mszy świętej. Solenny charakter uroczystości, podkreślała obecność orkiestry wojskowej i plutonu honorowego Akademii Wojskowej z Agulhas Negras. Tam delegację szkół, swoimi mundurami ogłaszały udział zakładów naukowych. Tu lekko powiewające chorągwie odkrywały nazwy organizacji, stowarzyszeń i bractw kościelnych. A ówczicie, ponad wszystkim falował sztandar Tysiąclecia z Kościoła Polskiego z Rio de Janeiro, pod strażą dumnej latarnioli w strojach narodowych, zwracając uwagę na liczną, bo 40-osobową delegację Kolonii z Rio.

Oczekiwano Nunjusza Apostolskiego.

A potem... Święte Misterium, celebrowane wspólnie przez 5 księży, w pochwalnych słowach oraz w powońnych hymnach, cześć Najwyższego, przypominając Przymięć! Ta Msza święta, po 25 latach, była nowym przereczeniem ks. Infuata — wierności Bogu, Kościołowi i Papieżowi.

Jubilata podzielił oracją ksiądz jezuita Cesar Daineze, który w wspaniałych opisach gloryfikował naszą Ojczyznę "Dwie piękne, wielkie i chwalebne, Ojczyzny, które się spotykają i się łączą w braterskim uścisku, — Brazylia i Polska; dwa miasta tego historycznego Stanu Rio de Janeiro, które podają sobie ręce w tej radosnej dacie jubileuszu — Barra do Pirai i Resende; dwa kapłaństwa i dwóch kapłanów, którzy się zlewają w jedno kapłaństwo i jednego tylko kapłana, — Jezusa Chrystusa; dwie obecności, które podnoszą i wywyższają splendor tego aktu religijnego i liturgicznego, — niewidzialna, lecz realna obecność Nunjusza Apostolskiego, Dom Sebastião Baggio, na nieszczejście internowanego w szpitalu, omiara wypadku samochodowego, i obecność ducha Jego Świątobliwości Papieża Pawła VI, chwalebnie i bolesnie królującego; dwóch władz, które dodają blasku poprzez swoje zaszczytne uczestnictwo w obchodzeniu tej dacie, władza cywilna i wojskowa, — jedna w osobie prezesa Rady Miejskiej i przedstawiciela burmistrza miasta, druga w osobie generała Adolfo Joao Paula Couto, szlachetnej postaci obrońcy ojczyzny i czcigodnego komendanta Akademii Wojskowej w Agulhas Negras; dwie rodziny, które kupiła się wokoło swego przewodnika duchowego, rodzina kapłańska i rodzina religijna, rodzina chrześcijańska i rodzina społeczna; dwie rzeczywistości, które się uzupełniają i wzbogacają wzajemnie, rzeczywistość ludzka i rzeczywistość Boska, rzeczywistość czasowa i rzeczywistość wieczna, rzeczywistość materialna i rzeczywistość duchowa: — te wszystkie wartości, tak wzniosłe i tak bogate w swoim znaczeniu obramowują Srebrny Jubileusz Kapłański ks. Infuata Ludwika Stanucha, wikariusza apostolskiego tego świętego kościoła parafialnego Matki Boskiej Poczęcia w Resende.

Trzeba cofnąć się wstecz, bardzo daleko wstecz, trzeba powtórnie przejść długimi, niekonńczącymi się szlakami historii, aby słusznie ocenić te datę i tę uroczystą godzinę w życiu człowieka, który stał się Sługą Bożym przez kapłaństwo Chrystusa, a opuściwszy daleką i chlubną ziemię polską, tu zapuścił kotwicę, aby w naszej ziemi odkryć nowy "Porto Seguro" ojca zakonnego Henrique de Coimbra, aby usięwić swym kapłaństwem ziemię brazylijską.

Trzeba przekształcić stronnicze historii i przypomnieć sobie "Dagome ludzki" z 395 roku, pierwszy dokument oficjalny Polski, metryka chrztu narodowego, w którym Polska poddaje się pod zwierzchnictwo papieża; trzeba zatrzymać się przy postaciach bohaterów i prawie legendarnych: Mieszka I, Bolesława I, Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiellończyka, Jana Sobieskiego i Kościuszki, oraz świętego Stanisława i świętego Kazimierza, i przy setkach i tysiącach bohaterów i świętych, — aby zrozumieć, jak i dlaczego naród polski, w decydujących momentach historii i cywilizacji chrześcijańskiej, stał się nieposkromionym rycerzem Boga, Krzyżem i Mieczem, Wiara i Wartością, Nauką i Odwagą, rycerskim bohaterstwem i ewangeliczną świętością, w służbie jednego narodu i w służbie Kościoła, obrońcą społeczeństwa i niezłomną twardzią religij, wysuniętymi okopami chrześcijaństwa i wierną strażą dorobku duchowego i obywatelskiego Europy Katolickiej.

Wielka, bohaterka, tyle razy uwięziona, lecz nigdy niezwyciężona Polska — jest właśnie pierwszą zaszczytną i chrześcijańską ojczyzną kapłana-jubilate, ks. infuata Ludwika Stanucha.

Lecz również należy zapoznać się z biegiem naszej historii, by od 1500 roku aż do naszych dni, towarzyszyć marszowi cywilizacji i wiary na ziemiach Brazylii, — marszowi, tak samo zwycięskiemu i triumfalnemu, ciężkiemu i forsownemu, ze swoimi nagłymi zmianami i kolejami losu, zdecydowanemu i silnemu, zawsze opromienionemu znakiem Boskiego Krzyża, znaczonego przez kapłana Chrystusowego, od Porto Seguro do Iperoi, od Bahii wszystkich świętych, aż do São Paulo, od najdalszych krańców Północy do najodleglejszych zakątków

25-lecie swej owocnej pracy, ks. Infuata Stanucha zamknął wspaniałym dziełem, szyfrowej zaiste pracy: zbudowaniem nowego Domu Parafialnego; domu który wzbudził podziw ... i zawiść!

Na zakończeniu widzieliśmy moment inauguracyjny nowego Domu Parafialnego, dokonanej przez gen. Adolfo Joao Paula Couto, w otoczeniu ks. Infuata Stanucha oraz prefekta miasta Resende.

c. d. n.

OD REDAKCJI:

POTWIERDZENIE ODBIORU PIENIĘDZY

Jakob Gonet (ARAPONGAS), Leonard Klejnowski (PELOTAS), Tadeusz Jadach (S. BENTO DO SUL), Edward Stasiak (ARAPONGAS), O. Albert Stawiński (VERANOPOLIS), Jan Rodacki Sobr. (PORTO UNIAO), Aleksander Kazmierski (BENJAMIN CONSTANT), Zygmunt Wieliczka (S. PAULO), Stanisław Wróblewski (CRUZ MACHADO), Michał Sekula (GUARAPUAVA), Ks. Izidor Kosiński (MAFRA), Sergius Grych (S. PAULO), Ks. Feliks Stefanowicz (IRATI), Ks. Henryk Wycisłowski (MALLET), Franciszek Przystała (S. PAULO), Ks. Stanisław Łobza (S. PAULO), Ks. Paweł Paszyna (ARAUCARIA), Ks. Bronisław Kozłowski (CATANDUVAS DO SUL), Henryk Sienkiewicz (RIO), Olivério Ziarecki (CASTRO), Franciszek Malinowski (QUITAUNA), Tomasz Lychowski (GUANABARA), Mieczysław Jarosz (IBIRAMA), Stanisław Koprowski (CURITIBA), Cesário Lao (PONTO GROSSA), Michalina Korzekwa (S. ANGELO), Ks. Józef Kuźmiski (VILA AUREA), Czesław Bystronki (DOM FELICIANO), Marcin Nowak (ASTORGA), Ks. Tadeusz Wróbel (PÓCONEO PARAY), Józef Bubiński (BALSA NOVA), Jan Okulski (RIO), Wacław Zagula (CANDIDO GODOD), Franciszek Kalisz (PONTA GROSSA), Ks. Czesław Brosecki (CARAUBAS - RN), Ludwik Mróz (S. PAULO), Franciszek Bednarski (P. GROSSA), Władysław Kaczynski (DUQUE DE CAXIAS), Zofia Hamerz (S. ANGELO), Jan Juzwin (PAULA FREITAS), Kazimierz Mazur (PINARE), Bruno Lipski (LAPA), Genowefa Kuźmiski (MALLET), Joanna Tybel (S. DOMINGOS), Julian Rusak (RIO), Władysław Sobczyk (RIO GRANDE), Władysław Zagłoba (BELO HORIZONTE), Józef Erlich (BELO HORIZONTE), Leonard Ligosi (PLANALTO), Juliusz Kominek (BELO HORIZONTE), Ryszard Komar (IREONOPOLIS), Mieczysław Langwinski (GARATATAI).

OFIARY NA "FUNDUSZ LUDU"

- Pani Michalina Korzekwa z Santo Angelo ..... NCr\$ 10,00
  - Pan Stanisław Koprowski z Curitiba ..... NCr\$ 1,00
  - Pan Władysław Filus z Irati ..... NCr\$ 10,00
  - Pani Joanna Tybel z São Domingos ..... NCr\$ 3,00
  - P. Dr. Wawrzyniec Broewicz z S. Lourenço d'Oeste NCr\$ 20,00
  - Pan Józef Święch z Irati ..... NCr\$ 1,00
- Wszystkim wspaniałomyślnym ofiarodawcom składamy serdeczne: Bóg zapłać.

NEKROLOG

Sp. Jan Jantas
Dnia 15 grudnia ub. r., po 9-miesięcznej, ciężkiej chorobie, zaopatrzonej św. Sakramentami, zmarł w Rio das Antas sp. Jan Jantas, przeżywszy 86 lat. Urodził się w Tomas Celho 8 kwietnia 1882 r. Wychował się w Arakarii. Później przez 49 lat zamieszkiwał w Rio Azul. Pozostawił w żałobie 8 synów, 2 córki, 39 wnuków i 13 prawnuków. Z synów — Wilhelm mieszka w Pinheiral, Tadeusz — w Rio das Antas, Władysław — w Monte Alegre, Wiktor — w Caçador, Mieczysław — w Lages, Aleksy — w Rio Azul, Wacław — w Apucarana, Waleriusz — w S. Paulo, Róża — w Foz do Iguaçu i Wanda — w Clevelandii. Za pośrednictwem gazety "Lud" wszystkim, którzy odwieźli chorego i odprowadził zwłoki sp. Jana Jantasa na miejsce wiecznego spoczynku, zwłaszcza ks. Pawłowi Bubińskowi — serdeczne podziękowanie składa Rodzina.
Niech spoczywa w Panu!

Z listów do Redakcji Wiadomości z Rio Azul

W połowie listopada ubiegłego roku przybyło do Brazylizli dwóch księży misjonarzy ze Zgromadzenia Słowa Bożego: Ksiądz Antoni Rybicki oraz Ks. Alojzy Fludra. Pierwszy z nich przebywał chwilowo w seminarium w São Paulo celem przyswojenia sobie języka portugalskiego, a drugi w kościele św. Stanisława w Kurytybie przy ul. Emiliano Pernetta.

Cieszymy się wszyscy zwłaszcza naszą kolonią polską tu w Brazylizli, że nowi kapłani będą mogli uzupełnić tak wielkie braki w pracy misyjnej, której tu jest tak wiele, a brak zniwiarzy.

Niech więc za łaską bożą wkręcają się w nowy tryb życia i na niewie tak obszernej i rozległej oglądają owoce swej pracy.

Korespondent

POSZUKIWANIE
Siostra Esther Schlusman poszukuje Franciszka, syna Piotra i Katarzyny Osipa, mieszkającego w Brazylizli. Wiadomości o poszukiwanym prosimy kierować na adres: Siostra Esther Schlusman, Wrocław, pl. Staszica Polska — Polonia.

LUD
Alameda Cabral, 66
Caixa Postal, 155
Tel.: 4-1037
Curitiba - Paraná
B r a z i l i a

Proprietário: Congregação da Missão

Diretor: Pe. Domingos Wisniewski

Redator: Pe. José Zajac

GODZINY PRZEJĄD: Od poniedziałku do piątku: od 8 do 12 i od 14 do 18. W soboty: od 8 do 12.

PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 1969

Pocztą zwykłą: W Brazylii ..... NCr\$ 8,00

W krajach północnoamerykańskich ..... 8 dolarów

W krajach północnoamerykańskich ..... 13 dolarów

W krajach europejskich itd. .... 18 dolarów

Cena egzemplarza w Kurytybie

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

..... NCr\$ 0,35

PROBLEMAS DO AGRICULTOR — MÃO DE OBRA CARA — ESTIAGENS — MÁZ COLHEITAS.
ELIMINE ESTES PROBLEMAS E OBTENHA LUCROS CERTOS, MECANIZANDO SUA LAVOURA.

IMAG-Implementos e Maquinas Agricolas Ltda.

MOTORES DIESEL A GASOLINA DA MELHOR PROCEDENCIA.

AGUARDAMOS SUA VISITA

WISCONSIN AV. SETE DE SETEMBRO — 2426 — ESQUINA COM RUA CONSELHEIRO LAURINDO — CURITIBA — MATRIZ EM SÃO PAULO

MICRO TRATOR ISERI — LINHA COMPLETA EM EQUIPAMENTOS PARA IRRIGACAO

P. K. O. - WARSZAWA

SWOBODNY WYBÓR: PACZKI ALBO ZŁOTOWKI
Oszczędności ("Skup"). Zlecenia do wyboru lub wybrane

NOWOŚĆ

Paczki do Polski z cłem opłaconym

Wysyłamy teraz także paczki do Polski z cłem opłaconym przez naszą firmę. Posiadamy katalogi w języku polskim do dyspozycji naszych Klientów.

EMPRESA J. RAJIC Ltda., São Paulo

Praca João Mendes, 42 - 11.º andar — Cj. 111
Endereço para cartas: Cx. p. 3950 — São Paulo
(Sede própria)

JAN KRAWCZYK

ODWIEDZINY

Niechęć niechęcią ale gości należało podjąć czymś uczciwie. Winiem im być wdzięczność, musieli być jakoś zrewanżować.

— Anta — dał znak. — Postaw starym jedzenie.

Zachowanie jej wprawiało go w podziw. W skrytości ducha podejrzewał, że nigdy nie zdola jej uczyliwizować choćby w przybliżeniu. Wszystkie wysiłki czynione w tym kierunku napotykały u niej na brak zrozumienia albo po prostu niedocenienie udowodnień jakie wniosła cywilizacja. Jeśli niekiedy zakładała na siebie jedną z dwóch sukieneczek, to raczej chyba — jak podejrzewał — dla sprawienia mu satysfakcji. Nie uznawała łyżek ni talerzy, a zapalek nie wzięła nawet do ręki. Ubolewał nad jej prymitywizmem i ignorancją, które były silniejsze niż jego wyjaśnienia lub perswazje. Teraz ujrzał coś wręcz odwróconego. Do wydobycych ze skrzynki talerzy należała ryżu, polaća fizonem, omaszła gęstym sosem i dodała po kawałku mięsa wieprzowego. Z gracją, której by się po niej nigdy nie spodziewał, podawała starym talerze z widelcami. Ci spoglądali na podane sobie przedmioty jak — co posiadający zaczarowane piętno. Do następnych dwóch talerzy Anta nakładła dla siebie i dla Zaremby. Sama jadła bez zapau, widać było jak zmuszała się do tego, lecz Zaremba był pełen dla niej uznania za ten bohaterstwa wysiłek.

Po długim wahaniu Botokud wziął do ust trochę zawartości z talerza. Zaczął nagle krztusić się i kaszlać, wreszcie wypłynęło wszystko z grymasem obrzydzenia. Starej znowu zebrało się na chichoty, ale kiedy Zaremba spałasował swoją porcję nabrała ochoty i wzięła się do jedzenia. Reakcja była podobna do Botokudowej z tą różnicą, że pozwoliła sobie na jakiś komentarz na skutek którego talerz z ręki starego poleciał z brzękiem w kąat chaty Anta parsknęła śmiechem i przez jakiś czas we troje zasmiewiali się na całego.

— Do diabła! — burknął oburzony Zaremba. — Nie widzę w tym nic śmiesznego. Nie chcecie jeść, to nie jedźcie, ale to nie powód by marmować jedzenie.

Wyszli na dwór. Koło kurnika natknął się na kwokę wodzącą podstrajając kurczątka. Położył ją na plniku, nogą przytrzymał i siekierą odciął łeb. Jeszcze drgającą uciekającym życiem wciągnął staremu do raka.

— Może to będzie smaczniejsze — powiedział krótko. Starzy nie przestawali się zasmiewać jak dwoje małych dzieci.

3

Więść o wizycie Botokudów rozeszła się z błyskawiczną szybkością po całej osadzie. Jeszcze stary Botokud nie uporał się z kurą, którą Anta przyrzekała mu cokolwiek nad ogniem, gdy zjawił się Staszczak. Wywołał Zarembę z domu i obcesowo zadał pytanie:

- Czy zastanawiasz się, co robisz?
- A niby co?
- No, sprowadzając tę parę do siebie.
- Wstydziłbyś się. To są starzy i niedołężni ludzie, nikomu nie zagrażają, a już najmniej tobie. Żeby dostać się do ciebie, musieli by wymordować wprawość osady — przyjął mu.
- Nie ich mam na myśli, ale tych którzy pozostali w puszczy i czekają na sposobność aby nam zgotować łaźnię.
- Nie wiem czy masz rację, ale ostrożność nigdy nie zaszkodzi. Zawiadom wobec tego resztę, weźcie broń i przetrząsnijcie las naokoło.
- Pójdźcie z nami?
- Pójdę.

Wrócił do domu, zdjął ze ściany rewolwer i wsunął go za pas. Kiedy był już na dworze potracając dla niepoznaki różne przedmioty na podwórzu, przywołała go Anta.

— Janaca? — Żadne polowanie. Siedź w domu i zabawiaj starych. Niedługo wrócę — dodał niecierpliwie. Ale naraz się rozmyślił i pozostał. Uświadomił sobie w całej górze co by to było, gdyby Botokudzi rzeczywiście urządzili napad. Ci dwoje mogłi zabić dziecko albo uprowadzić ze sobą do lasu. Anta również mogła być narażona na utratę życia lub w najlepszym wypadku na uprowadzenie. Mogła tak samo pójść z nimi dobrowolnie... W odniesieniu do Anty raz jej ufał to znów powątpiewał, sam nie wiedział jakie stanowisko powinien zająć. Niekiedy zdawało mu się, że już ją przeniknął, to znowu ukazywała mu się jako zagadkowa iśna istota, ulegająca własnym porывom czy kaprysom... — Idźcie sami! — krzyknął do Grabinskiego, którego ujrzał na swoim podwórzu, okalającym rozległe zabudowania gospodarskie. — Ja muszę dopilnować tych dwoje.

Właściwie nie miał co pilnować, gdyż oboje zachowywali się w sposób godny i nie budzący zastrzeżeń. Między nimi a Antą toczyła się rozmowa podobna do bulgotania rozdrażnionych indyków, dość jednak ożywna i zapewne interesująca, co wywnioskował z postawy swojej towarzyski. (Wstydził się sam przed sobą nazwać ją żoną, albowiem uważał niejako ubliżający dla siebie sposób, w jaki mu ona narzuciła swoją osobę). W pewnej chwili Anta wydobyla dziecię z pieluch, aby nakarmić je pierśią, wówczas oboje starzy ze szczególnym zainteresowaniem poczuli je oglądać szczegółowo i palcami ze wszystkich stron obmacywać. "Co oni sobie wyobrażają?" (C. d. n.)

NASZA OJCZYZNA

Ciekawy i bogato ilustrowany miesięcznik wydawany w Warszawie dla Polonii zagranicznej. Cena prenumeraty rocznej: NCR\$ 5,00.

Zamówienia przyjmuje João Krawczyk

Rua Padre Agostinho, 1893
albo: Caixa Postal, 2048
w Kurytybie.

Rzeczy Ciekawe i Prawdziwe:

Jak powstała Partia Demokratyczna w USA

W wolnym społeczeństwie jednak powstanie partii było nieuniknione. Samą amerykańską rewolucją kierowała "partia patriotów". Thomas Jefferson, założyciel obecnej Partii Demokratycznej, wytykając to dowiódł, że na dłuższą metę partia polityczna była nadzieją grup o rozbieżnych interesach osiągnięcia rozsądnego kompromisu.

Według filozofii Jeffersona "ludzie dzielą się z natury na dwie partie — tych, którzy obawiają się i nie ufają narodowi i tych, którzy identyfikują się z narodem". "W każdym kraju — powiedział Jefferson — te dwie partie istnieją".

Federaliści mieli inny pogląd na rzadzie i na ich pogląd wpływały monarchie w Europie. Przewodził im Aleksander Hamilton, który oświadczył: "Wszystkie społeczności dzielą się na "małe" i "liczne". Pierwsi to bogaci i wysoko urodzeni. Inni to masa ludu, która rzadko rządzi lub ustanawia prawa". Hamilton w rzeczywistości wyrażał swą specjalną filozofię i identyfikował się z "bogatymi i wysoko urodzonymi".

Ten ideologiczny rozłam doprowadził do powstania ruchu przeciwnego federalistom, którego wynikiem było to, co Jefferson nazwał swą partię "republikanską".

Chciał on przez to wywołać "republikanizm". Federaliści, byli "nierepublikańscy". Republikaniska partia przekształcała się później w demokratyczną i jej program głosił: "Równe prawa dla wszystkich — specjalnych przywilejów dla nikogo".

Poduszki "Napoleon"

Imieniem Napoleona nazwany zostanie statek-poduszkiwiec, o długości około 100 m, zabierający 250 samochodów i 1000 pasażerów, poruszający się na spokojnym morzu z szybkością około 130 km na godz., a po wzburzonym — ok. 50-60 km na godz. "Express Napoleona" będzie wozit turystów do jednego z największych w przyszłości ośrodków turystyki na Morzu Śródziemnym, jakim z czasem stanie się Korsyka.

Nowy rodzaj ubezpieczenia

Zanim zmarł w zeszłym tygodniu w New Yorku licząc 24 lata, Stefan Jay Mandell zabezpieczył swoją przyszłość. Zarządził mianowicie, aby go zamroźono po śmierci i trzymano w tym stanie do czasu, kiedy będzie mógł zostać wyleczony z choroby, na którą umarł — z infekcji jelit.

Na siedem miesięcy przed swą śmiercią Steve Mandell zapisał się do Stowarzyszenia Krionicznego opłacając \$ 5 i polecając swej matce, aby gdy zostanie uznany legalnie za zmarłego, ciało jego nie zostało pochowane lub spalone ale zamrożone. I rzeczywiście kiedy Mandell zmarł zeszłego tygodnia, pięciu członków Stowarzyszenia Krionicznego szybko zajęło się wypełnieniem jego woli. Pomogli oni pogrzebowo-emu obłożyć ciało zmarłego kostkami lodu celem przewiezienia go do zakładu pogrzebowego, gdzie zostało ono osuszone z cieczy a następnie jakimś roztworem przeciw zamrażaniu (antifreezeem) aby zabezpieczyć tkanki ciała przed uszkodzeniem. Następnie obłożone suchym lodem ciało zostało umieszczone w "krio-kapsule" — wielkiej butli ochładzanej płynnym azotem — i "wieszzone" między życiem a śmiercią. W tym stanie pozostanie na nieokreślony okres czasu, utrzymywane kosztem \$ 200 rocznie, wypłaconych Stowarzyszeniu Krionicznemu z ustanowionego przez Mandella funduszu powierniczego.

Walka z komarami

Naukowcy amerykańscy badają, co smakuje komarom, a co im odbiera apetyt. Nie ma bowiem dotychczas radykalnego środka przeciw ukąszeniu tych niebezpiecznych owadów i chodzi o wyalenie takiego leku.

Komary — twierdzą naukowcy — aby zaatakować człowieka, posługują się swoistym "radarem", który nadaje im sygnały o wilgotności, temperaturze i woni ludzkiej skóry. Człowieka zgrzanego np. komary tną bez miłosierdzia. Bardzo jasne kolory ponoc chronią przed komarami, natomiast najbardziej atakują one osoby ubrane czarno lub czerwono. Ludzie o skórze suchej mniej są narażeni na kasanie komarów, niż posiadacze skór łatwo przetruszczejących się.

Rádio Gambijú Ltda.

ZY 5 - 27 - Kc/s - 1590 — A VOZ CATÓLICA DO PARANÁ
Boa música, Clube dos Bócos, Têrco em Família, Hora da Música Polonesa (aos domingos das 15 às 16 horas), Homenagens, Anúncios, Avisos e Recados para Amigos.

ARAUCÁRIA — FONE: 109 — PARANÁ

RETIFICA BRASPOL LTDA.

Odnawiamy wszelkie typy motorów samochodowych. Kompletne reformy traktorów gąsienicowych i kołowych. Robota szybka i gwarantowana. — Ceny przystępne. Rua Marechal Floriano Peixoto, 4.100 — Fone: 4-2635

CURITIBA — PARANÁ

KACIK LEKARSKI:

Rady dla palaczy

Oto wskazówki, które lekarze przekazują wszystkim niezlomnym palaczom i palaczkom. Jeśli nie mogą odzwyczaić się od papierosów, niech chociaż palą tak, aby jak najmniej szkodzić swemu organizmowi:

— Palić papierosy o jak najniższej zawartości nikotyny i ciał smolotowych. Tytonie suszone długotrwałe na wolnym powietrzu tracą znacznie więcej nikotyny, niż tytonie uprawiane na rozległych plantacjach i suszone w pomieszczeniach.

— Nigdy nie palić na czczo i nigdy nie zaspokajać papierosem głodu (czyli papierosa na "pusty" żołądek). Nikotyna pobudza wydzielanie się soku żołądkowego. Jeśli nie może on związać się z pokarmem — drażni błonę śluzową, doprowadzając do niestety i innych zaburzeń w pracy przewodu pokarmowego.

— Nie wypalać papierosa do końca nawet wtedy, gdy posiada filtr. Dym zatrzymuje się w końcowej części papierosa i tu osadza się właśnie dużo nikotyny, ciał smolotowych i innych szkodliwych związków (około 18 procent). Dlatego zaleca się odrzucanie co najmniej 1/3 papierosa. Mniej szkodliwe są papierosy z filtrem. Filtr zatrzymuje około 25 procent szkodliwych składników.

— Nie palić nerwowo i szybko. Dym z papierosa, palonego szybko i łapczywie, zawiera o wiele więcej tlenku węgla i ciał smolotowych.

— Nie palić podczas picia herbaty czy kawy, co niestety kobiety uprawiają nagminnie. Trujące składniki dymu w płynie rozpuszczają się bardzo łatwo, dostają się bez trudności do przewodu pokarmowego i tu wchłaniają się w 100 proc.!

— Unikać palenia w zamkniętych, trudnych do wietrzenia pomieszczeniach, wtedy bowiem naraża się na nieustanne udychanie dymu nie tylko w siebie samego, ale zmusza się do "palenia" bliźnie osoby, które tego nie znoszą.

FARTUSZKI - PŁOTNA - "MALHAS" - PONCZOCHY
RĘCZNIKI - KOSZULE Najniższe ceny w śmieście.
Przed zakupem prosimy zbadać ceny w Skład i Fabryka: R. Claudino dos Santos, 52 (Dawniej Casa Hoffmann Praça da Ordem) — Fone: 4-1698 — CURITIBA

Casa Hoffmann

Empório das Meias
DE TEODORO MATIOSKI
ROUPAS FEITAS E CONFECÇÕES — MEIAS EM GERAL
Rua Visconde do Rio Branco, 464 — Fone: 4-6035
CURITIBA — PARANÁ

TV RÁDIOS E RÁDIOLAS
Concerta-se com garantia. — Orçamentos sem compromisso. Técnico ARTUR F. G. ETZEL com 28 anos de prática. Especializado em aparelhos PHILIPS. — Prêcos módicos. Telefone para 4-3328 ou à Rua Trácio Lustoza, 1030 e será prontamente atendido. ATENDE-SE A DOMICÍLIO!

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej otrzymana Rodzina i Przyjaciele w POLSCE

POMOC

przez PACZKI PEKAO — tak zw. "DO WYBORU" oraz PACZKI SPECYFIKOWANE wg. katalogu.

PEKAO posiada Paczki: żywnościowe, ze świeżymi owocami, słodczymi, upominkami dla Pań, Panów i Dzieci, masyzny do zycia, masyzny dziewiarskie, lodówki, sprzęt motorowy itp. samochody, motocykle, opony, materiały budowlane, włókiennicze, inwentarz żywy itp. krowy, świnię, węgiel, koks, meble i wiele innych rzeczy...

WIELKI ASORTYMENT LEKARSTW AMERYKAŃSKICH
GOTOWE DO ODBIORU APARTAMENTY I DOMKI

Pa informacje i Katalogi należy zgłaszać się do:

PRZEDSTAWICIELKI Upoważnionej przez PEKAO New York,

p. Haliny BERGMAN, SAO PAULO

Caixa Postal Nr 5127, Tel.: 52-87-29

UWAGA WILEKANOC W TYM ROKU PRZYPADA WCZEŚNIE UWAGA

BO JUŻ 6 KWIECZNIA WYSYLAJCIE SIĘ TERAZ DO POLSKI

żywnościowe Paczki świąteczne Pekao

przez MIEJSCOWYCH PRZEDSTAWICIELI lub

PEKAO TRADING CORPORATION

blichoria
Gravar Sul Ltda.
RUA 13 DE MAIO, 375
FONE: 4-1325

ŻYCIE RELIGIJNE:

TRZECIA NIEDZIELA PO TRZECH KRÓLACH

Ewangelia św. zapisana u św. Mateusza w rozdz. 8

Onego czasu, gdy zstąpił Jezus z góry, szły za nim wielkie rzesze. A oto tredowaty przyszedłszy, poklonił się mu, mówiąc: Panie jeżeli chcesz, możesz mnie oczyścić. I wyciągnawszy Jezus rękę, dotknął się go, mówiąc: Chce, bądź oczyszczony. I zaraz został oczyszczony trąd jego. I rzekł mu Jezus: patrz, a byś nikomu nie powiadał, ale idź, ukaz się kapłanowi i ofiaruj dar, który przykazał Mojżesz na świadectwo im.

A gdy wszedł do Kafarnaum, przystąpił do niego setnik, prosząc go, i mówiąc: Panie, sługa mój leży w domu powietrzem ruszony, i ciężko trapiony jest: I rzekł mu Jezus: Ja przyjdę i uzdrowię go. I odpowiadając setnik rzekł: Panie, nie jestem godzien, abys wszedł pod dach mój: ale tylko powiedz słowo, a będzie uzdrowiony sługa mój. Bo i ja jestem człowiek pod władzą postawiony, mający pod sobą żołnierzy, i mówię temu: Idź, a idzie, a drugiemu: chodź, a przychodzi; i słudze mojemu: Czyni to, a czyni. A usłyszawszy Jezus zadziwił się i rzekł tym, którzy szli za nim. Zaprawdę, powiadam wam, nie znalazłem tak wielkiej wiary w Izraelu. A powiadam wam, że wielu ich ze wschodu słońca i zachodu przyjdzie, i usiądą z Abrahamem, Izaakiem i Jakubem w królestwie niebieskim. A synowie królestwa będą wyrzuceni w ciemność zewnętrzne: tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. I rzekł Jezus setnikowi: Idź, a jakoś uwierzył, niech ci się stanie: I uzdrowiony został sługa onej godziny.

Wola Boża

Wola ludzka, przy całej swej bystrości i jasności rozumu jest krótkowidzka, chwytliwa i skłonna do serwilizmu namietnościom.

Jest krótkowidzka. Uspokobienie naszej woli zgadzającej się z wolą bożą jest lepsze i rozumniejsze aniżeli takie w którym nasza wola nalega gwałtownie, aby się to stało konieczne, czego ona pragnie.

Czemu rozumniejsza? Bo ona, choćby jej rozum — jakby najdoskonalszy reflektor daleko rzucił światło wzdłuż i wszerz na drogę życia, wszystkiego nie zobaczy, nie pojmie co jej pomaga lub szkodzi. Ponieważ nasza wola ma słaby wzrok, z wielkim dla niej pożytkiem będzie złączyć się z wolą bożą.

Nasza wola jest chwytliwa, nieśmiała jak trzeźnia. Chociażby nie była krótkowidzka i wiele rzeczy widziała i widziała naprzód, jeśli chodzi o naszą przyszłość, to i tak może upaść, jak to doświadczenie nas samych uczy i cała historia świata o tym świadczy. Wola ludzka słaba i chwytliwa pogubiła państwa, instytucje, zakony, duchownych, dygnitarzy. Przypomnij sobie Salomona, Samsona, Dawida, pierwszych rodziców, aniołów, św. Piotra itp. Należy więc wolę naszą wiązać i jednozyć z wolą boską. Z niej czerpać siłę i wzrost w cnotach.

Wola nasza jest skłonna do serwilizmu, czyli do służalstwa względem stworzeń. Stworzeń używamy jako środków do osiągnięcia celu statecznego tj. do zbawienia wiecznego. Używamy to jednak przeraża się na nadużywanie. I to najgorsza służba, gdy Bóg nas oddaje na pastwę naszych namietności, jak to mówi Pismo święte i doświadczenie uczy.

Nie można więc spuścić się na naszą wolę, bo ona jest często zdradca, co spiskuje przeciw nam pod wpływem namietności. Wybawicielem więc który nas z niewoli stworzył wyprowadza i podnosi jest wola Boża i ściśle z nią zjednoczenie.

Ks. A. W.

Impressora Guarany Limitada
PAPELARIA — ARTIGOS ESCOLARES
E IMPRESSOS EM GERAL
Rua Riachuelo n.º 268
Curitiba — Paraná

AUTO LONDRINA
DE
GETULIO THADEU OSTROWSKI
LATARIA — PINTURA — ELETRICIDADE
Plantão aos domingos e feriados
CURITIBA — Rua João Negrão N.º 1820 — PARANÁ

Este é um dos Modelos GUELMANN

TRADIÇÃO — CONFORTO E QUALIDADE
RUA 24 DE MAIO, 44
CURITIBA — PARANÁ

W Kilku Zdaniach:

Kościół a dziennikarze

Kilku wybitnych księży rioskich wygłosiło cały szereg konferencji do tamtejszych dziennikarzy, by ich zaznajomić z terminologią oraz najważniejszymi problemami Kościoła w naszych czasach. W ten sposób wiadomości o działalności Kościoła w duchu Soboru Watykańskiego wolne będą od nieścisłości czy też błędnych informacji. W konferencjach uczestniczyło ponad 50 dziennikarzy.

Religijność Nixona

Nowoobрани prezydent USA pochodzi z rodziny kwakerów. Miał zostać pastorem, według planu rodziców. Jednak młody Nixon nie poszedł za radą rodziców. Ożenił się z młodą Pat i zaczął uczęszczać do kościoła protestanckiego. W późniejszych latach Nixon stał się bliskim przyjacielem sławnych pastorów Billy'ego Grahama i Norman'a Vincenta Peale'a. Nixon utrzymuje, że religia stanowi najmocniejszą bazę dla całoci i trwałości narodu amerykańskiego.

400-lecie Douai — bazy "podziemnego" kościoła w Anglii

W końcu ub. roku Kościół angielski obchodził jedną z najważniejszych rocznic swej historii, upłynęło bowiem 400 lat od założenia przez William'a Allena, późniejszego kardynała, seminarium dla Anglików w Douai, w północno-zachodniej Francji. Rok 1568, 10-ty panowania Elżbiety I, był najczarniejszym rokiem Kościoła na tej wyspie. Obowiązek skłaniania specjalnej przeciwkatolickiej przysięgi, propagowanie denuncjatorstwa, oraz działalność zorganizowanej do tego celu przez Cecil'a tajnej policji, wyparło, zdaje się, ostatnich katolickich księży na wygnanie do krajów, które oparły się reformacji i pozostały wierni Kościołowi.

Emigranci zdali sobie sprawę, że bez księży specjalnie przygotowanych do pracy "podziemnej" i gotowych umierać za wiarę, katolicyzm w Anglii zupełnie wygasnie. Taka jest geneza kolegium w Douai, położonego blisko Kanalu, w tym czasie, na terenie Niderlandów, administrowanych przez katolicką Hiszpanię.

W dwa lata po założeniu tej bazy płyną w nocy przez Kanai pierwsi dwaj księża, w 10 lat później jest już ich w Anglii 100, a w r. 1600 — prawie 500.

Pierwszym spośród kapłanów z Douai, który zawiął na szubienicy był biogostawiony Cuthbert Mayne (1577 r.). Po nim śmierć męczeńską poniosło dalších 150, a prawie trzy krotnie tylu cierpiało lata całe w lochach i więzieniach.

Dzięki całkowitemu samozaparcu 2000 młodych Anglików — katolików, którzy opuszczali mury Douai w większych niż stan kapłański, lecz również jako świeccy misjonarze — "stara wiara" w Anglii przetrwała.

Największa parafia na świecie

Największa parafia na świecie — pod względem terytorialnym znajduje się w Grenlandii. Jej terytorium obejmuje dwa miliony 175 tys. kilometrów kwadratowych i tylko 58 katolików. Opiekę duszpasterską nad tą jednostką kościelną sprawują Misjonarze Oblaci.

Rewizja Konkordatu

Rewizja Konkordatu Hiszpańskiego jest bezwzględnie konieczna — oświadczył Mons. Antonio Infantes Florida, biskup Las Palmas. Rewizja powinna ustalić całkowitą niezależność Kościoła i Państwa, jak również określić wzajemną pomoc. Wszystkie przywileje Kościoła i państwa, które dziś przeszkadzają tyłko w nieniszeniu ewangelicznego postania, winny zniknąć. To wierni powinni utrzymywać swych duszpasterzy, lecz aby to uzyskać, trzeba by zmienić całą mentalność hiszpańskiego katolicyzmu w zakresie odpowiedzialności w stosunku do Kościoła. — stwierdził m. in. Biskup w swym artykule zamieszczonym w dzienniku "Las Provincias".

Misja Migracyjna

Międzynarodowa Katolicka Misja Migracyjna założona 17 lat temu dla niesienia pomocy emigrantom katolikom, osiedliła w ubiegłym roku przeszło 12 tysięcy osób w Australii i Kanadzie. W międzynarodowym zarządzie Anglie reprezentuje Mons. Arthur Rivers proboszcz parafii św. Patryka w londyńskim Soho.

Casa Pavão

Hipolita Dopieralskiego
Rua Mal. Floriano, 511
Curitiba — Paraná

Wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, buclów, koszul. — Artykuły ogólnie dla mężczyzn, kobiet i dzieci.

Sędziwy nefit

W Akrze, w Ghanie, otrzymał chrzest święty 105-letni Murzyn. W ceremonii chrztu uczestniczyła żona nefity, 17-ro dzieci i 85 wnuków. Starzec otrzymał imię Linus.

Wieści z Polski

Milionowa tona rudy miedzi

Górnicy kopalni rud miedzi "Lubin" i "Polkowice" w nowym zapębiu osiągnęli kolejny wielki sukces. Na powierzchni sztybów głównych kopalni "Lubin" wyjechała milionowa tona rudy miedzi wydobyta w tym roku. Tym samym kopalnie nowego zagłębia lubińskiego przekroczyły planowaną na br. zdolność wydobycza.

Pierwszy silnik "Leylanda"

W Mieleckiej Wytwórni Spręż. i u Komunikacyjnej zszedł z taśmy montażowej pierwszy egzemplarz wysokieprężnego silnika spalnego produkowanego na licencji angielskiej firmy "Leyland". Wszystkie podstawowe części silnika wykonywane są w kraju — w WSK Mielec, bądź w zakładach kooperujących.

Zakłady rzemieślnicze w Polsce

Jak wynika z rozprawy projektu planu na 1969 r. liczba zakładów rzemieślniczych w Polsce ma powiększyć się w porównaniu ze stanem obecnym o 3,6 proc. i wyniesie 175 tys. placówek. Będą one zatrudniały — łącznie z uczniami ok. 340 tys. pracowników, tj. o 3,7 proc. więcej niż w ub. r. Natomiast liczba samych uczniów ma się zwiększyć o osiem proc. i wyniesie w 1969 roku ok. 68 tys. osób.

Ponad 75 mld zł PKO

Stan wkładów pieniężnych ludności w PKO osiągnął w dniu 30 listopada ub. r. 75 miliardów 83 miliony złotych. W listopadzie br. wkłady o szesnastoprocentowo wzrosły o 1 miliard 278 milionów złotych, a łącznie od początku 1968 r. o 8 miliardów 894 miliony złotych.

Rozbudowa olsztyńskiej

fabryki opon

Olsztyńskie Zakłady Opon Samochodowych będą za kilka lat największym w Polsce producentem opon i detek samochodowych. Rozpoczęła się już dalsza rozbudowa zakładów, która realizowana będzie w dwóch etapach w pierwszym — do 1972 roku — wybudowana zostanie 3-krotna kordów. Znajdzie w niej zatrudnienie 500 osób, przede wszystkim kobiet. Dzięki tej inwestycji zakłady staną się kombinatem uniezależnionym od kłopotliwej często kooperacji z zakładami przemysłu lekkiego. W drugim etapie — do 1975 roku — przewiduje się rozbudowę podstawowych oddziałów produkcyjnych kosztem 730 mln zł. Zakłady zatrudnią wówczas 4 tys. osób i będą mogły produkować 2 miliony opon i detek rocznie.

50-tysięczniki dla Polskiej Żeglugi Morskiej

Armator szeszcziński — Polska Żegluga Morska stale powiększa swój tonaż. Największy przystos statków nastąpi w roku 1970. Do eksploatacji wejdzie pierwszy 50-tysięcznik zbudowany w Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni. W tym samym roku Stocznia Szeszczińska przekaże PZM 4 lub 5 jednostek o nośności po 32 tys. DWT każda. W czwartym kwartale 1970 roku rozpocznie rejsy pod banderą PZM drugi 50-tysięcznik zbudowany w Kopenhadze. W sumie w roku 1970 tonaż — PZM — zwiększy się o 250 tys. DWT.

Zmarł Ks. Biskup Z. Choromański

W Warszawie zmarł w czasie świąt Bożego Narodzenia ks. biskup Zygmunt Choromański, sekretarz Episkopatu Polski, sufragan archidiecezji warszawskiej, wikariusz generalny, dziekan Kapituły archikatedralnej i proboszcz parafii św. Aleksandra. Sp. ks. biskup Choromański zmarł w wieku 77 lat, w 52 roku kapłaństwa i 22 roku biskupstwa. Za duszę sp. zmarłego Biskupa w drugi dzień świąt odprowadzono w kościele św. Aleksandra msza św. załobna. W niedzielę 20 grudnia trumne ze zwłokami św. Aleksandra, Choromańskiego wystawiono w górnym kościele św. Aleksandra, no czym ks. biskup Br. Dąbrowski odprawił mszę św. załobną, po której nastąpiło pogrzebanie zmarłego proboszcza przez parafian. Następnego dnia nastąpiło po ceremoniach żałobnych odprowadzonych przez ks. kardynała Wyszyńskiego wyprowadzenie zwłok sp. ks. biskupa Z. Choromańskiego na Cmentarz Powązkowski.

Rocznica Powstania Wielkopolskiego

27 grudnia ub. roku w 50 rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918-19 r. zbrojnego antyruskiego czynu ludu Wielkopolski, odbyły się w Poznaniu uroczystości, w których wzięło udział ponad tysiąc uczestników powstania. W ramach uroczystości nastąpiło uświetnienie kamienia węgielnego nad budowę Domu Weteranów w Poznaniu i otwarcie wystawy: "Zbrojny czyn powstania". Społeczeństwo Wielkopolski złożyło hołd poległym powstańcom na miejscach socyzwajca żołnierzy niemieckiej i cmentarzach gdańskim w Poznaniu, mogiła pierwszych żołnierzy poległych w Powstaniu Wielkopolskim 1918-19 r.: F. Ratajczaka, A. Andrzejewskiego, J. Debińskiego, S. Grabskiego, M. Nickela i S. Śniecockiego. Poprzedni pomnik na tym cmentarzu zniszczyli okupanci.

Polonia Zagraniczna

AUSTRIA

Dwie polskie wystawy

W lokalu Czytelni Polskiej w Wiedniu oglądać można obecnie dwie wystawy polskie: wybór polskiego plakatu oraz ekspozycję: "Współczesna architektura polska". Dziennik "Volksstimme" w swej recenzji podkreślił, iż wystawa architektury daje dobre wyobrażenie o ogromie i nowoczesności polskiego budownictwa oraz o zakrojonych na szeroką skalę planach w tej dziedzinie.

KANADA

Polski specjalista

Polski specjalista

Inż. Tadeusz Blachut jest kierownikiem wydziału fotometrii w National Research Council w Ottawie. Jest on światowej sławy specjalistą w tej dziedzinie. W ubiegłym roku bawił w Moskwie na zaproszenie Akademii Nauk ZSRR i wygłosił tam prelekcję ze swej rzadkiej specjalności. W prasie ottawskiej pisano ostatnio wiele o nowej metodzie dokonywania pomiarów z samolotu i nanoszenia ich na mapę, opracowane przez inż. Blachutę.

FRANCJA

Dzień polsko-francuski w Marly

W Marly koło Valenciennes, w departamencie Nord, odbyła się impreza zorganizowana przez towarzystwo "Francia — Polska" z okazji nadania miejscowej grupie szkolnej imienia Marii Skłodowskiej-Curie. Patronat nad imprezą objął mer miasta, Oscar Carpentier. Podczas całodziennych uroczystości odsłonięto tablicę pamiątkową na pomniku poświęconemu przysiężniczce Marii Skłodowskiej-Curie, a następnie otwarto wystawę prac dziecięcych na temat Polski. Główne ulice Marly przybrane były polskimi i francuskimi flagami narodowymi. Po południu w sali merostwa odbył się wykład profesora historii Hugenot, na temat życia i działalności Marii Skłodowskiej-Curie oraz tradycji przyjaźni polsko-francuskiej.

USA

Książka polskiego uczonego

Wydarzeniem naukowym na skalę światową stała się książka wybitnego polskiego uczonego — prof. dr J. Konorskiego o pracy mózgu ("Integrative activity of the brain"), wydana w języku angielskim przez University Chicago Press. Obecnie przygotowywana jest druga edycja monografii o fundamentalnym znaczeniu dla badań nad mózgiem. W najbliższym czasie ukazuje się także pierwsze wydanie książki w języku polskim nakładem PWN — pod tytułem: "Integracyjna działalność mózgu".

Prof. J. Konorski, uczeń wielkiego Pawłowa, jeden z najwybitniejszych współczesnych neurofizjologów — prezentuje w tym dziele własną teorię działania mózgu, która stanowi w znacznym stopniu rozwinięcie jego poprzedniej pracy na ten temat, wydanej w 1948 r. przez Cambridge University Press.

ARGENTYNA

Głos młodego pokolenia

"Głos Polski" w Buenos Aires drukuje wypowiedź Zbigniewa Haluzi, który pisze z pozycji młodego pokolenia. Młody autor zarzuca środowisku nikie zainteresowanie działalnością społeczną, partykularyzm, skłonność do swarów o białe sprawy.

USA

Wystawa w "Krokodylu"

Grupa polskich artystów malarzy, która zorganizowała na wiosnę br. ciekawą wystawę pt. "Kwiaty w malarstwie" zrealizowała obecnie swą drugą kolejną imprezę. Jest to wystawa malarska poświęcona tym razem miastu Chicago.

Wystawa ta, podobnie jak i pierwsza, odbyła się w eleganckiej restauracji "Krokodyl" (1645 Milwaukee ave.). W wystawie "Chicago w malarstwie" biorą udział następujący artyści: prof. Bronisław Bąk, Antoni Banio, Janina Bobrowska, Stanisław Dudek, prof. John Fabian, Stanley Feret, Wiesława Jaroszewska, Zbigniew Leśniak, Roman Łoza, Tadeusz Pawlak, Eugeniusz Sadowski, inż. Anna Smolak i Jerzy Swiderski.

USA

Akademia 50-lecia

W programie Akademii 3 listopada głównym mówcą był prezes Związku Narodowego Polskiego i prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej, mecenas Alojzy A. Mazewski. Na Akademię zostali zaproszeni wybitni obywatele, a między innymi gubernator Wisconsin, W. Knowles, były ambasador do Polski J. Gronowski oraz kongresman 4 dystryktu, Klemens Zablocki. — Oprócz przemówień był wykonany krótki ale piękny program artystyczny, na który złożyły się występy chórów: Łatwian "Dzintene" (łotewski chór "Ojczyzna") i chór Nowe Życie, nadto soliści i recytacje. Z okazji tej uroczystości został wydany również Pamiętnik.

USA

Pomnik Kopernika w North Tonawanda

W North Tonawanda N. Y. odsłonięto pomnik Mikołaja Kopernika, ufundowany dzięki inicjatywie "Centrali Polskiej Organizacji" w tej miejscowości. Odsłonięcia dokonała wydawczyni "Tonawanda News" Hewitt w towarzystwie reprezentantów miejscowych władz oraz Polonii. Fundusze na pomnik złożyła przede wszystkim ludność miejscowa i okoliczna pochodzenia polskiego.

USA

Polscy artyści w cyrku amerykańskim

W największym na świecie cyrku Ringling Ross Circus w Kalifornii występują m.in. Polacy i to w strojach ludowych. W szczególności występuje duet Sitkiewiczów i "Krankowicy" w woytyzerce. Sitkiewiczowie występują w strojach góralskich. Góral z zawiązanymi oczami w czasie występu skacze z wielkiej wysokości w dół. Duży aplauz wywołuje również "kwintet krakowiaków" występujący w strojach krakowskich.

DZIAŁ POETYCKI:

Pod kierunkiem Stefana Czaplńskiego

IDZIEMY NAPRZÓD!

Idziemy naprzód — My przyszłością
Na obcych ziemiach — tęskne szlaki —
Bóg i Ojczyzna! tą ufnością
Z sercem dnia smutnych i w rozpacz...

Idziemy naprzód! Bo niezmiennie
Wierzym — nad nami czuwa Bóg!
Cóż, że się kłębią chmury ciemne
Na horyzoncie naszych dróg!

Idziemy naprzód! Od zarania
Wykuwać musim lepsze dni.
Pragniemy doczekać Dnia Świtania
W WOLNEJ OJCZYZNIE! JA — I WY!

Szwecja

F. Oswit-Grzegorzewska

LIVRARIA S. V. D.

ARTIGOS PARA IGREJAS, RELIGIOSOS, ESCOLARES,
FOLHINHAS DO SAGRADO CORAÇÃO DE JESUS, ETC.

Rua Emiliano Fernet, 433 — Fone: 4-0136

CURITIBA

PARANA

AVENTAIS E GUARDA - PÓS

Avendaís profissionais para médicos, dentistas, professores, escolares, armazém, escórtivos e lojas. Preços especiais para atacado. Atendemos pelo Reembolso Postal para qualquer localidade do Brasil.

Camisaria Pinheiro

Rua Barão do Rio Branco N.º 5
— Fone: 4-7888 — MATRIZ
FILIAL

Rua Marechal Deodoro N.º 471 —
CURITIBA — PARANA

Farmacia e Drogeria Stellfeld

FILIAIS: Rua Riachuelo, 130 e
FARMATEL, Travessa Oliveira,
Belo, 71

Są to apteki prowadzone przez Profesorów Fakultetu Farmaceutycznego, które sprzedają najtaniej w Kurtytybie i są godne zaufania.

224

JEDRZEJ GIERTYCH

ski pakt z Hitlerem i który napadł na nas z nim w zмовie, jest głównym, obok Ameryki, zwycięzcą. I panuje dziś nad Polską.

Myśli moje, gdy zasypiam, nie są wesole. Wojna jest przegrana. To jest rezultat ogólny. A mój rezultat osobisty? Spędziłem pięć i pół lat za drutami, z dala zarówno od działań wojennych jak od życia politycznego. Próbowałem uciekać 36 razy, a 6 razy rzeczywiście uciekłem, ale byłem z powrotem złapany. Napisałem w niewoli pięć książek, ale z nich cztery spaliły się w rekopisie.

Co robić? Taka była wola Boża. I tak mam za co Bogu dziękować. Żyje. Żyje także moja żona i dzieci. To wielka, to olbrzymia łaska. Powiniennem się cieszyć, a jednak jestem smutny.

Nazajutrz, w drugi dzień Wielkanocy, mamy uroczystą Mszę świętą rano, nie w kaplicy obozowej, lecz w kościele parafialnym we wsi. Siędzę w jednej z pierwszych ławek wypełnionych po brzegi oficerami kościelnymi. Widzę, że na krześle obok ołtarza siedzi młody oficer amerykański. Jestem tym zdziwiony i zrytowany: czyżby cenzor? Czyżby to kontrola władz okupacyjnych? Ale po chwili spostrzegam, że ma on na kołnierzu odznaki w postaci krzyżyków. Widać to amerykański kapelan wojskowy.

Mszę odprawia jeden z naszych kapelanów obozowych. Gdy skończy śpiewać ewangelie, wstaje ów kapelan amerykański i mówi do nas kazanie piękne, książkowe, doskonałe polszczyzną. Jestem wzruszony. Odłamana gałązka narodu rzuca wciąż na nas swój przyjaźny cień. Kazanie jest doskonałe, rozumne, dostosowane do naszej sytuacji. Kapelan nie przemawia do nas jako Polak; przemawia jako polski Amerykanin. Ale właśnie to jest wzruszające i krzepiące. Ta Ameryka zwycięska depcząca żołnierskimi butami kontynent Europy i beztropko przyjaźniącą się z komunistyczną Rosją nie jest nam tak całkiem obojętna i obca, jakby się mogło wydawać z pozoru.

Wracamy do obozu.

Intendentura obozowa pozbawiona dostaw suszonej bruki i innych podobnego typu wiktuałów jenieckich od władz wojskowych niemieckich, poprosiła władze amerykańskie o żywność, ale nie wierząc w rychłą skuteczność tej prośby posłała nakaz rekwizycyjny do setysia wsi Dossel, żądając tyłu a tyłu worków kartofli, maki, całych wieprzów, wotów, smalcu. Wszak niałto jest wykarcić kilka tysięcy wygodniaków ludzi.

Więś zaleźniona i potulna, przysłała czego od niej żądano w ciągu kilku godzin. Ale i Amerykanie nie zawiedli. Dostaliśmy wszystko w odpowiedniej ilości. Obozowe władze lekarskie wzywały nas, byśmy nie jedli za dużo, przestrzegali, że to niebezpieczne i że do normalnego jedzenia trzeba się przyzwyczaić stopniowo. Ale nikt na to nie zważał i odczywiście wkrótce cały obóz był chory. Chorowałem i ja. Ale na szczęście nikt z tego nie umarł. Mimo wszystko, miara obżarstwa przekroczone nie została.

Jak szybko życie przystosowuje się do zmiany warunków! Po następnym przeziębieniu, nawet wczorajsza, zapada się w otchłań zrze-

EUROPA W NIEWOLI

221

jak ongi Niemcy w kampanii wrześniowej — nie ryzykowali strat własnych, gdy mogli osiągnąć zwycięstwo samą tylko przewagą ogniową. Gwałtownie strzelali i czekali, aż się opór niemiecki załamie.

To tu, to tam pojawiły się nad miasteczkiem czarne pióropusze dymów. Wkrótce duża część miasteczka została ogarnięta pożarem. Kilku oficerów niemieckich jechało do miasteczka samochodem po szosie. Skręcili w bok w uliczkę wiodącą do domów, za którymi byliśmy schowani. Zobaczyli naszą grupę.

— Co to za ludzie? Co wy tu robicie?
Czegoś szukali, spieszyli się. Wyglądali na oficerów liniowych, zajętych bitwą. Któryś z chorych zaczął im tłumaczyć, że jesteśmy chorzy, czekamy na ewakuację, na transport, polscy jeńcy, nie możemy się doczekać furmanek.

Machnęli niecierpliwie ręką, odjechali.
Kierunek ognia się zmienił. Przesuwam się trochę w lewo, poza inne budynki. Dobrze stąd widzę pałac się miasteczko, pola poza nim i z tyłu dolinę, w której schował się nasz obóz. Widać jakiegoś przemysłającego się, cofające się grupki żołnierzy niemieckich. Ogień gaśnie. Bitwa się skończyła.

Z lewej strony pojawia się w oddali na zielonym tle pola ogromna masa niezgrabnego, przedpotopowego potwora. Amerykański czołg!

Zrywam się z ziemi i nie zważając na to, że mogą mnie widać za Niemca i strzelić, wymachując rękami, starając się okazać im swą radość. Widzą mnie. W otwartej wierzchole pokazała się głowa.

Drugi, a następnie trzeci potwór wylania się zza drzew i budynków. Natarcie otacza miasteczko swoim prawym skrzydłem, z naszej lewej strony.

Nadeszła godzina wolności! Nie ma wątpliwości, że niewola, że owe pięć i pół wstrętnych, przygnębiających, upokarzających, smutnych, podłych, nudnych, beznamiętnych, bezczynnych, bezsensownych lat się skończyło.

Wielkanoc! Pierwszy dzień Wielkanocy! Samo południe. Gdzieś w oddali dzwonią dzwony. Stońce świeci, wiosna w pełnym rozkwicie. Piękną mamy chwilę wyzwolenia. Dzień Zmartwychwstania Pańskiego i dzień zmartwychwstania naszej wolności.

Czarne kłęby dymów osłaniają miasteczko żałobnym welonem. Woni spalenizny napełnia powietrze, miesząc się z zapachem prochu. Zostaliśmy wyzwoleni w bitwie. Danym nam było widzieć jeszcze w tej wojnie własnymi oczyma bitwę zwycięską. Małeńka, nic nie znacząca utarczkę, ale zawsze bitwę. I ja właściwie byłem już wtedy wolny. Już nie byłem pod strażą. Można by niemal powiedzieć: moja siódma ucieczka, tym razem nareszcie naprawdę udana. Ale jest śmieszne mówić o ucieczce. Zostaliśmy uwolnieni wszyscy.

Idę ku miasteczku. U wejścia do miasteczka stoją już amerykańscy żołnierze. Zatrzymują nas. Rośnie nam coraz większa gromadka. Ze wszystkich kątów wylazła nasi koleżdy, którzy poprzeczali w czasie

Lekarze:

Dr LUDWIK RYDYGIER

Mówi się po polsku. 4 lata praktyki w szpitalach USA. Kurs specjalizacji w Nowym Yorku. P.M.S.H. Choroby klatki piersiowej, Honorolódz, Piłsudski itp.

DR. AUGUSTO KISZKA

CLINICA MEDICO CIRURGICA Médico do Hospital Bom Jesus Médico da Prefeitura Municipal. A T E N D E Hospital - das 8 às 12 horas. Consultório - Rua Dom Pedro II, 825 - das 15 às 18 horas. PONTA GROSSA - PARANÁ

DR GABRIEL NOWICKI

Diplom Uniwersytetu Paryskiego Były Profesor Uniw. Paraskiego Po powrocie z Europy przyjął: Farmacja Steffald, Pr. Tiradentes, 530 od godziny 9-12 do 13-15. Choroby ogólne - Specjalność schorzenia nerek i dróg moczowych.

Dentyści:

DR STANISŁAW PUCHALA

CIRURGIÃO - DENTISTA CONSULTÓRIO Av. Itaipava, 877 - 1.º andar Sala 116 - Tel.: 35-0839 S A O P A U L O

DR WINCENTY FLENIK

Godziny przyjęć: od 8 do 11 i od 2 do 6. Rua Voluntários da Pátria, 620 - Curitiba.

DR. NEWTON MATEWSKI

Cirurgião Dentista Extrações e dentaduras em 6 horas Marechal Deodoro, 211 - 17.º andar - Fone: 4-4600 Edifício BRADESCO Curitiba

PAULO FILIPAK

AVOGADO Casus civis e comerciais. Inventários da Capital e do Interior. Horário: 9:30 - 11:00 e das 16 às 18 horas. Rua Cândido Lopes, 205, 2.º andar - CURITIBA - PARANÁ

DR. RENATO CESAR DA ROCHA

MÉDICO /Clínica Geral - Partos - Operações Moléstias de Senhores C. - Edifício Barão do Rio Branco, 63 - 11.º andar - Conjuntos, 1105/1106 - Telefone: 4-9522 - Ramais, 234 - 235 - Residência: Rua Ubaldino do Amaral, 962 - Fone: 4-8890 - Curitiba.

Szpitalce:

CASA DE SAÚDE DR. MOYSEZ PACIORNIK

PORODY - OPERACJE Rak rozpoznawanie i leczenie Rua Lourenço Pinto, 83 Tel.: 4-2222 i 4-2230

CASA DE SAÚDE DR. COMINESE DA ROCHA

KLINIKA OGÓLNA Porody, operacje - Choroby niewiast "Rosa X" - elektrokardiologia medyczna, Rua Ubaldino do Amaral, 962 Tel.: 4-8890

Adwokaci:

DR LUCJAN KASPRZAK

Praca Osório, 45 - 1.º and. 105 Zalatwia inwentarze, ściągca wszelkie płatności, przeprowadza usuwanie lokatorów, broni sądownie w jakichkolwiek sprawach kryminalnych. Mówi się po polsku

DR EDWARD ŻELAK

Zalatwia sprawy cywilne, handlowe, karninialne, robotnicze i naturalizacje. Przeprowadza inwentarze.

Rua Emiliano Peretta n.º 10 - 1.º andar - Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias) - Edifício Quinze - CURITIBA

DR LEOPOLDO ANTONIO SOKOŁOWSKI

Sprawy cywilne, karninialne, inwentarze. Praca 8 de Janeiro, 1274 - Tel.: 37 - São José dos Pinhais - Paraná.

DR STANISŁAW BUNDYRA

Członek Związku Adwokatów w Brazylii

Zalatwia wszelkie sprawy sądowe: cywilne, handlowe, i prawnicze jak: inwentarze, mieszkaniowe, upadłościowe, itp.

Przyjmuje od godz. 13-15 do 19-15

Rua Nova Barão - Edif. IV - c/593 - Telefone: 33-9405 - S A O P A U L O

FELIKS GOLAS

CONTADOR Registro de firmas na Junta Comercial, contratos, distritos, declarações de imposto de renda. Serviços de contabilidade em geral. - CURITIBA - PARANÁ

KĄCIK RODZINNY:

Nie przemęczać dziecka!

Nie ma chyba rodziców - wyjąwszy odosobnione i patologiczne wypadki - których by nie interesowała przyszłość ich dziecka. Wszyscy rodzice świata są przekonani, że przyszłość ta powinna być szczęśliwa; jasna, pozbawiona przykrości i kłopotów, szarpaniny, cierpienia, będących udziałem pokolenia dorosłych. Równocześnie każdy myśli i operując doświadczeniem przeżytych przez siebie lat człowiek ma świadomość twardych, bezwzględnych wymagań życia. W miarę sił i możliwości starają się więc rodzice dobrze przygotować swoje pociechy do samodzielnego wejścia w świat: wychowują, kształcą, uczą, słowem - zdobywają się na maksimum wysiłku, by zapewnić im przynajmniej to, co sami zdołali, a jeśli się dla to jeszcze więcej. Ten rodzicielski trud na co dzień i przez lata jest godzien najwyższego szacunku i uznania. Zdarza się jednak nieraz, że gorliwość ojca i matki jest w tym względnie - doskonałym i trafnym sposobem na wywołanie u ich dziecka stanów chorobowych, z anemią i nerwicą włącznie, rozmaitych odchylen od psychicznej równowagi. Warto zastanowić się nad tym bliżej.

Dziecko pracuje. Ciężko - zważywszy na jego kilką czy paręnaście lat. Szkoda, to pierwszy poważny i wymagający solidnej pracy na co dzień obowiązek: Kilka godzin pracy myślowej, napięcia nerwowego i skupienia. Przepytanie, klasówki, wizytacje, kontrole ustne i pisemne itd. Program, dostosowany do przeciętnej możliwości, nawet zdolnemu dziecku nieraz przysparza trudności. Ten sam małe, który stale przynosi dobre stopnie z trudnych przedmiotów, może męczyć się nad prostym zadaniem z rachunków i - odwrotnie. W szkole przecież objawiają się bardzo wyraźnie zróżnicowane zdolności, pasje i zamiłowania.

Tak się jednak często dzieje, że rodzice nie przyjmują do wiadomości całego uczniowskiego trudu. Są zdania, że ich dziecko jest zdolne, ale leniwe. Ze powinno uczyć się jeszcze poza lekcjami i to w różnych dziedzinach - jednocześnie. W praktyce wygląda to tak, że uczeń ma cały dzień co do kwadrans wypełniony pracą i nauką. Przy czym zapominają się o normach i proporcjach, których brak czyni dziecinostwom pasmem udręki - bez właściwego i koniecznego czasu na bez troski odpoczynek, na swobodną zabawę i radość życia.

W takiej sytuacji dziecko pracuje cały dzień, z małymi jedynie przerwami na posiłki, za późno kładzie się spać, przemęcza się sił niespokojnym, nerwowym snem, staje się pobudliwe, rozdrażnione, zniechęcone. Bo proszę: po przysięgu ze szkoły i zjedzeniu obiadu - lekcja muzyki, śpiewu lub rysunków itp. Zdarza się - zaraz potem korepetycje z przedmiotu, który w szkole malcowi idzie najłatwiej.

Każdy z prowadzących pozaszkolne zajęcia stawia swoje niemałe wymagania, żąda napięcia uwagi, refleksu, postępów, każdy kontynuuje przecież swój program.

Do czego to wszystko prowadzi? Czy idzie o to, by dać dzieciom nieograniczoną swobodę i zaprzestać możliwości wszechstronne, pozalekcyjne kształcenia, zwłaszcza jeśli nasza rzeczywistość stwarza tyle szans? Przecież chcemy jednocześnie, by młode pokolenie wchłonęło więcej wiedzy od nas samych! Przecież wymagamy i stajemy się naszymi dziećmi, dla ich własnego dobra i szczęśliwej przyszłości!...

Wszystko to prawda, tylko od małego człowieka, który dopiero rośnie i rozwija się, nie można żądać za wiele. Dobrze jest, jeśli dziecko ma czas rozsądnie zaplanowany i rozłożony przez rodziców. Dobrze, jeśli ma czas na zajęcia pozaszkolne i objawia zainteresowanie się innymi dziedzinami nauki. Ale nie chcemy wszystkiego naraz - równocześnie i to kosztem zdrowia! Nie chcemy kształcić za wszelką cenę i nieprzycięzajmy naszych dzieci stosem własnych, urojonych nieraz, ambicji.

Rady dla Gospodyń

RYŻ WYPIEKANY Z JABŁEKAMI

Półtorej szklanki ryżu, półtorej szklanki wody, półtorej szklanki mleka, łyżka masła, płaska łyżeczka soli; 1 kg jabłek kwaskowych, cukier kryształ wymieszany z wanilią; 2 jajka, 2 łyżki cukru, otarta skórka z cytryny.

Ryż ugotować na sypko w mleku z wodą i solą. Gdy mleko napełnienie dodać masło, po czym przykryć garnkę, zwinąć w gazety i koc i pozostawić na 2 godziny. Obrąć jabłka, zetrzeć na grubą tarkę. Ryż wymieszać z ubitymi m. z cukrem żółtkami, otartą skórką cytryny i pianą z białek. W rondlu lub w kamionce wysmarowanej tłuszczem i wysypanej tartą bułką układać warstwy jak w kuchenie posypane obficie cukrem z wanilią i znowu ryż. Ostatnią warstwę powinien stanowić ryż. Zapiec w gorącym piekarniku przez pół godziny. Potrawę podawać można na go-

raco lub zimno, polaną śmietaną.

FARSZ Z KAPUSTY DO PASZTEKÓW LUB NALESNIKÓW

Główka kapusty, 3 cebule 2 - 3 suszone grzyby, 2 jajka na twardo, sól, pieprz, 2 łyżki tłuszczu.

Kapustę dzielimy na ćwiartki i gotujemy bez przykrycia w lekkim osolonym wrzątku. Gdy jeszcze ciepłe, mielne miękka - odciekamy a gdy przestygnie, dokładnie odciskamy sok, następnie pusztę drobno siekamy (nie przepuszczamy przez maszynkę). Na dużej patelni lub rondlu rumienimy lekko tłuszczu cebule, dodajemy pusztę, ugotowane wcześniej usiekane grzyby, sól i pieprz do smaku, smażymy chwilkę, gdy kapusta jest zupełnie miękka, odstawiamy z ognia, dodajemy usiekane jajka i twardo i - jeśli masa jest zbyt gęsta - nieco wywaru z grzybów, mieszamy.

Uśmiechnij się...

SEN

- Wyobraźcie sobie - mówi pan Kowalski - miałem koszmarny sen - I co ci się śniło? - Śniło mi się, że moja żona i Liz Taylor, były się o mnie. - No i co? - I moja żona zwyciężyła.

POEZJA I PROZA

- Małżeństwo - powiedział pan Kowalski - to jest port, w którym spotkają się dwa okręty na morzu życia. - Hm - zauważył pan Nowak - w takim razie ja miałem spotkanie okręt wojenny.

KAWA Z MLEKIEM

Pani Durand w sklepie odczytujemy: - Poproszę o spódnicę w kolorze kawy z mlekiem. - Z cukrem czy bez?

WIEK

- Jak widzę, Ireneo, małe powódzenie u tancerzy wieku metalowym. - W jakim wieku? - W metalowym. Mały srebro we włosach i obłęd nogach.

Merceria Leite e Pão

DE ALCEU REINHARDT PÃO FRESCO - REFRIGERANTES E LATICÍNIOS EM GERAL. - ENTREGA-SE A DOMICÍLIO. Av. Jaime Reis, 282 - Curitiba

JĘDRZEJ GIERTYCH

bitwy z dolinki i zaczyna już też nadsiącać zimna masa. Podobno działali się w tej dolince w ciągu trwania bitwy dzwonne przewroty. To jęńcy brali górę, odbierali karabiny strażnikom, brali ich pod swoją straż jako jeńców, to - gdy cofali się niemieckie oddziały liniowe - strażnicy odbierali broń z powrotem i odzyskiwali utraconą przed chwilą władzę.

Żołnierze amerykańscy otrzymali jakiegoś rozkazy, wpuszczają nas do miasteczka.

- Możeta iść! Idźta prosto, idźta bez wieś.

To podobno jakaś chicagoska dywizja, co drugi, co trzeci żołnierz umie mówić po polsku. To Polonia amerykańska przyszła nas wyzwolić, odłamana gałązka naszego narodu, wnuki i prawnuki braci naszych, dla których ongiś zabrakło chleba i pracy w ojczyźnie i którzy poszli jak niedzarde na wędrowną za morze. Teraz przyszli tu wyzwolić nas, niedzardzy, ich potomkowie - lśniący stala, opływający w dostatki, wspaniała, niezwalczona potęgą.

Ruszymy szeroko rozciągniętym pochodem. Miasteczko się pali, dymy zasuwały ulice, kobiety płaczą, wynoszą z domów dzieci i tłumoki. Wczoraj patrzyli ciekawie i bez troski na fale ludzką cofającego się frontu, a dzisiaj zobaczyli, co to jest wojna. Dwie rzeki płyną naprzeciwko siebie ulicami miasteczka: kolumna wojskowa amerykańska płynie na wschód, kolumna wyzwolonych polskich jeńców płynie na zachód. A w miasteczku miesza się z nimi trzecia kolumna, jakby wydobywająca się spod ziemi woda podskórna. Robotnicy polscy, sowieccy, francuscy, jugosłowiańscy wychodzą ze wszystkich domów i domków, szaleją z radości, bratają się z Amerykanami i z nami. Niekiedy z nich, obdarzeni co lepszym sercem, przeważnie Polacy lub Francuzi, pomagają niemieckim kobietom ratować z pożaru ich chudobę; inni, zatwardziali w nienawiści, przeważnie Rosjanie, zapędzają już uratowane bydło do płonących obór; niech się Niemcom spali.

Widzimy tu i ówdzie trupy żołnierzy niemieckich. Niewiele ich. Bitwa nie była krwawa.

Kolumna amerykańska składa się z niekończącego się sznura czołgów, samochodów pancernych, ciężarówek. Po obu stronach drogi, obok pojazdów, piechota idzie gęsto. Mają chętny stalowe podobne do niemieckich, a na hełmach siatki. Chłopaki dorodne, w mundurach nieznanym nam, nowego typu. Buty sportowe, broń skomplikowana i zróżnicowana. Niekiedy zują gumę. Na samochodach radiotelefony i ści mają słuchawki na uszach, wciąż coś do mikrofonów gadają. Impo-nująca swą świetnością, młoda, świeża, nieużyta, wspaniała wyposażona machina wojenna.

Wychodzimy na szosę w stronę Dossel. Ktoś nam rzucił rozkazy, że mamy maszerować do naszego obozu.

Armia amerykańska płynie do nas niekończącym się, potężnym pochodem, zawsze w tym samym porządku, pojazdy środkiem szosy, piechota gęsto po bokach. Żołnierze interesują się nami w przelocie, pytając się, co jesteśmy za jedni.

EUROPA W NIEWOLI

- Chceta jeść? Też pytanie! Pewnie, że chcemy jeść.

Rzucają nam z samochodów czekoladę, papierosy, gumę do żucia owomaltinę i kompletne paczki suchego prowiantu, luksusowe racje obiadowe amerykańskiego żołnierza. Oczy nam wyłaża do tych wszystkich cudów, maszerujemy i jemy, przyśiadamy obok drogi i jemy, maszerujemy dalej i znowu jemy. Gdyśmy zjedli, rzucają nam nowe paczki znowu zaczynamy wszystko od początku. To niezdrowo jeść tak dużo po tak długim głodzie, ale kto by na to zważał. Po drugim, blisko sześciu godzinach - Wielkanoc.

Nie wiadomo co zrobić z opakowaniami; wszystko takie ładne: pudełeczka, kartony, papierki, puszki blaszane. Amerykańscy żołnierze rzucają to po prostu do rowu, wyrzucają nawet niedogryzione jedzeniem biszkopty, kawałki czekolady, ale my nauczeni tyłu latami doświadczania, że wszystko może się przydać, dźwigamy puszki, pudełeczka, papierki ze sobą.

W nastroju majówki, czy też karnawału przeżywamy z powrotem samą drogę, którą odbyliśmy wczoraj. Nie szybciej niż wczoraj był i dzisiaj też nam się nie spieszy. Tak przyjemnie wśród pól, wśród wioski wśród rojnego żołnierskiego tłumu. A dokąd idziemy? Idziemy z powrotem do obozu.

Przychodzę do Dossel, gdy jeszcze jest daleko do wieczora. Zachodzą we wsie do kościoła, którego iglicę znamem od roku, lecz w którym nigdy nie byłym. W kościele jest sporo ludzi; polskie mundury jenieckie zmieszają się z chustami miejscowych wiesniaczek i kapotałami starych, siwych chłopów.

Idę do obozu. Brama jest szeroko otwarta, nikt jej nie pilnuje. Ręka wracających płynie przez tę bramę do opuszczonych domowych poddań. Nie budzi w duszy najmniejszego uczucia radości ten powrót do obozu. W obozie już jest rojno: wielu zdołało przyjechać amerykańskimi samochodami. Wszystko tak jak było: baraki stoją jak stały, kurz unoszą się nad placami apelowymi. Na grządkach ogrodniczych wschodzą rzodkiewka. Może mieli jednak rację ci, co zaczęli uprawiać ogródki? Odrękałabyś wolność - i rezultatem tej wolności jest powrót do naszych łab-raków.

Na moim łóżku worek z książkami leży nietknięty; widnie na mur-tektura z moim adresem na spalonym Czerniakowie i wzmianka o wię- dach polskiej marynarki wojennej w Londynie. Zdejmuję ten worek z postania i wpycham go pod łóżko. Kładę się z książką na postaniu.

Co się w gruncie rzeczy zmieniło? Na pozór nie zmieniło się nic, nosa najedzony. A jednak zmieniło się tak wiele. Jesteśmy wolni. Jesteśmy wolni ale ojczyzna nasza wolna nie jest. Zaczyna się dla niej okres nowej niewoli. Niby wojna jest wygrana, a jednak dla nas przegrana. Ten sam wróg, który w sierpniu 1939 roku zawierał anty-

HISTÓRIA DA POLÔNIA

J. FICINSKI

CAPÍTULO XII

Artes plásticas na Polônia do século XIX

Entretanto, não somente a literatura apresentara este aspecto extraordinariamente fértil e florido. As artes plásticas também demonstraram neste período uma evolução paralela.

A pintura polonesa projetara-se internacionalmente, apresentando uma longa série de grandes pintores que colocaram a arte polonesa no nível das melhores do mundo.

Vasculhando antigas fontes, verifica-se que no século XV lançaram-se nomes poloneses no âmbito mundial, a começar pelo já citado, escultor Wit Stwos (1447 - 1533) nascido em Cracóvia e falecido em Norymberg...

Entretanto a pintura polonesa somente evidenciou-se no século XVII época de grandes nomes poloneses como Kopernik na Astronomia, o sábio Kall imach (Gallimaco) e poetas Kochanowski e Rey...

No tempo do rei Jan Kazimierz, o pintor Jan Trzicus, pseudônimo do cidadão cracoviano Trzycki, recebe honrarias e regalias pelas destacadíssimas obras de pintura realizadas tanto para a cátedra...

Durante o reino deste último tornara-se famoso retratista e batalhista o nobre Jerzy Elenter Siemiginowski, cujos quadros até hoje embelezam o Museu Nacional...

No início do século XVIII nasceu Tadeusz Koniecz filho da ciznheira do Bispo Andrzej Zaluski. O Bispo, tendo descoberto no menino extraordinário talento pintórico, enviou-o para Itália onde estudou, conquistando merecida fama...

No século XVII surgiu Szymon Czechowicz (1689 - 1775), nascido em Cracóvia. Seu talento fora descoberto, ainda em criança, pelo magnata Fr. Maksymilian Ossoliński...

No fim do século XVIII, sob o reinado do grande esteta, rei Stanislaw August Poniatowski, a arte de pintura popularizou-se na Polónia ao ponto de ser considerada parte integrante da educação completa...

Naqueles tempos destacou-se bastante o nome do pintor Daniel Chodkiewicz (1726 - 1801) nascido em Gdansk. Inicialmente foi miniaturista, viajando muito e estudando no estrangeiro...

Durante o bombardeio de Cracóvia, no decorrer da guerra de Kosciuszko, nasceu na adega de um velho prelo o futuro pintor histórico, Michal Stachowicz...

Agora inicia-se a longa lista de grandes artistas poloneses que glorificaram culturalmente o século XIX, tão trágico politicamente para Nação polonesa.

Aleksander Orłowski (1777 - 1832), filho de um taberneiro de Siedlce, nas proximidades de Varsóvia. Quando menino, seu talento fora descoberto casualmente pelo príncipe Czartoryski...

Jan Feliks Pivarski (1794 - 1859). Notável pintor e litógrafo. Especializou-se em motivos populares e tipos característicos, com quais organizou álbuns artísticos...

January Suchodolski, célebre batalhista, deixou quadros famosos, como "A Morte de Czarniecki", "Tomada de Saragossa", "Defesa de Czestochova", "Batalha de Raszyn" e muitos outros que se encontram nos Museus.

JÓZEF JAROSZ

POCZĄTKI KOLONIZACJI "AGUIA BRANCA"

Agua Branca została założona przy zbiegu rzek Rio Claro i São José, ta ostatnia dość duża, uchodzi na północ, w kierunku Nova Veneza i São Mateus, blisko granicy Stanu Bahia...

Kolonizacja terenów koncesji Tow. Emigracyjnego, uzyskanych od rządu stanowego, odbywała się w górę rzeki Rio Claro, po jej prawym i lewym brzegu, począwszy od jej ujścia do rzeki São José, oraz na lewym brzegu rzeki São José...

Początkowo, zdawało się, że teny koncesji Tow. Emigracyjnego w Espírito Santo, nie posiadają żadnych mieszkańców jednak podczas pomiarów ogólnych okazało się że mieszka tam aż 36 rodzin...

Byli to ludzie bardzo niebezpieczni, zawsze dobrze uzbrojeni w pistolety i długie noże dobrze wystrzone. Przedstawiciele typowymi tych kabołków był niejaki Pereira, który mieszkał obok wysokiej skały...

Ks. Bp. dr Szczepan Wesoly

Przed kilkoma dniami Ojciec Święty mianował Ks. dr Szczepana Wesolego Biskupem Tytułarnym Dragonary, przydzielając go Prymasowi Polski jako Biskupa Pomocniczego w Gnieźnie...

J. E. Ks. Biskup Dr Szczepan Wesoly urodził się dnia 16-go października 1926 roku w Katowicach. Przed drugą wojną ukończył sześć klas szkoły podstawowej i złożył egzamin do państwowego gimnazjum w Katowicach...

Jako urodzony na terenach włączonych do Rzeczy Niemieckiej został w roku 1944 wcielony do armii niemieckiej, z której tegoż roku w sierpniu zbiegł we Francję, aby w kilka tygodni później wziąć udział w wojnie w szeregach II Korpusu Polskiego we Włoszech...

W roku 1950 zostaje przyjęty do domu studiów dla spóźnionych powołań, prowadzonego przez Księży Jezuitów w Londynie. Po uzyskaniu dyplomu wstępuje, jesienią 1951 roku, do Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie i rozpoczyna studia na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim...

Od września 1962 roku przez cały okres trwania Drugiego Soboru Watykańskiego, Ks. Szczepan Wesoly pełnił ważną funkcję Kierownika Sekcji Języków Słowińskich w Prasowym Biurze Soboru...

Obchód polskiej uroczystości Bożego Narodzenia w Erechim

Dnia 25 grudnia 1968 r. - wieczorem - Polonia Polska w Erechim zapelnita po brzegi miejscowa świątynią pod wezwaniem św. Piotra i Tu Ks. Walenty Nowacki odprawił uroczystą mszę św., dialogowaną po polsku...

Ważnym elementem było koledowanie po polsku, i wygłoszenie kolęzniczek w kościele. Spiewano też koledy polskie. Nie też dźwiękowe kazanie. Spiewano w kościele swojski i bardzo miły nastrój...

Ważnym elementem było koledowanie po polsku, i wygłoszenie kolęzniczek w kościele. Spiewano też koledy polskie. Nie też dźwiękowe kazanie...

Taki to więc był rezultat ofiarnej pracy oświatowo-kulturalnej Ks. Walentego Nowackiego, Siostr Rodziny Marii i kilku miejscowych rodzin polskich.

Franciszek Kluch

Głosy Czytelników

Krucjata miłości

Nie tak dawno Lud wydał, piękny list do młodych, wybitnego pisarza katolickiego Jędrzeja Giertycha.

W ostatnim, świątecznym numerze "Ludu" z ub. roku, umieszczył Ks. Redaktor: "Dzieśięć przykazań społecznej krucjaty miłości". To samo uczynili "Ziarna i Kłosy". Szkoda, że tylko jeden i drugi nie wydadł to, w formie początków noworożnej, przy każdej z nas miał ten tekst przy sobie, czy oprawiony w ramkę, codziennie odczytywał.

Niestety, jesteśmy narodem niezgodnym i jako tacy znani na całym świecie. Stąd dobre się stało, że J. Em. Ks. Kardynał Prymas S. Wyszyński, ogłosił rok krucjaty miłości. Wzemy sobie S. Wyszyński, ogłosił rok krucjaty miłości. Wzemy sobie S. Wyszyński, ogłosił rok krucjaty miłości.

A tak, życzenia noworożne, nie staną się formułką stereotypową, ale obiekta w rzeczywistości i zapewnią nam szczęśliwy nowy rok 1969. Ukazując nas jako prawdziwych wyznawców Chrystusa i ziszczając pragnienie Wieszczki który ostąpił księga Pana Tadeusza zatytułował: KOCHAJMY SIĘ. Z pozowaniem Antoni Zawada

comprido" i drugi nóż "peixeira" o dwu ostrzach. - Ludził w obejsiu, szczerząc żoite od tytoniu zęby i chwalił się kozami, które sprzedawał naszym emigrantom, lub owcami których miał pod dostatkiem wokół swego domu.

Polskie kobiety nie rozumiejąc co oznacza słowo "perigo-so" ponieważ sprzedawał kozy, przesyłają go "biery-kozi". Pomimo opieki jaką otaczało kolonistów Tow. Emigracyjnego, wkrótce, nasi chłopcy zaczęli się buntować.

I tak administrator objaśnił że najpierw się wali las, sadzi, zbiera, przez rok lub dwa, a następnie, aby ziemia odpoczęła, znów zapuszcza się las albo kapeirei, z kolei się tnje, pali i sadzi ponownie. - Nasi chłopcy jednak się odważyli zwrócić mu uwagę "po kiego licha będą się mordowali, rąbał las, aby potem dać mu rosnąć? Chyba pan administrator ma fijołki w głowie".

Ojciec dostał działkę nad prawym brzegiem Rio Claro, odległej od centrum administracji, jakieś pięć kilometrów, gdzie na samej granicy, przy rzeczce wyrąbano za hektar albo więcej lasu, na pierwsze zagospodarowanie.

Po jakimś miesiącu, ojciec wraz z sąsiadem Dawidem, na samej granicy, tak że połowa, była po naszej a druga po jego stronie, zbudował provizoryczny domek, kryty kłapkami z jakiegoś lупnego drzewa a podłogi i ściany ułożone z palm okraglaków.

Ponieważ domek był provizoryczny, nie było w nim żadnych przedziaków i każdy sąsiad mógł dowolnie obserwować co drugi robi, jak sobie radzi, co gotuje w kociołkach wieszanych na drążku nad ogniem, ba nawet dzieci sąsiadów nas przedrzeźniały, no a my ich naważym; ale przeważnie zylismy w zgodzie i każdy wycyzn jednego, był wiernie nasiadowany przez drugiego.

Moim ulubionym zajęciem było kąpienie się w rzeczce od rana do nocy i jak się sprzykrzyło to na odmieanie wedkarstwa, na chleb ba nawet na ziarna zielonej kukurydzy, a ryb było pod dostatkiem.

Pewnego wieczoru, sąsiadka zwróciła nam uwagę na mnóstwo świateł nad brzegiem lasu, więc wszyscy poderwali się na nogi, nawet ci którzy już spali.

To napad indian, taka była nasza opinia, więc ojciec i sąsiad wraz z dorosłymi synami chwyliły za nabite dubelki...

Jak się później okazało, były to robaczki świetliki "wagalumes", których jeszcze nie znalazłmy i których okazanie się wzięliśmy za napad indian, przyswiecającymi sobie w ciemnościach pochodniami, lub też po prostu ogniki papierosów które oni pala.

Pewnego razu spadł obfity deszcz (spady tylko dwa podczas naszego pobytu) i rzeka Rio Claro wylała, zalewając provizoryczny most, cała nadbrzeżna równina i zagrażając poważnie domek Maruków, po drugiej stronie.

Na domiar nieszczęścia dzieje państwa Maruków, zachorowały a ponieważ, małżonkę nie był obecny, więc pani Marukowa, ryzykując, zostawiła swe dzieciary pod opieką starszej corderki, a sama okrzakim, w podniefionej spódnicy, jak na jakimś specjalnym wierzchołku, przepłynęła rzekę wzburzoną, na plecach silnego i dobrego pływaka jakim był syn naszego sąsiada, po lekarstwu dla chorych dzieci, - z odległej administracyjnej apteki.

Drugi wypadek zdarzył się z robotnikami idącymi do karczowania lasu na naszej działce (25 ha.) kiedy to jakiś potwór, skoczył na niego z drzewa, chcąc go ugryźć w szyję. - Ponieważ ogon potwora włókił się po ziemi nasza zuch tak się przestraszył i dał swa conajmniej metrowego, trającą jednocześnie potwora z całych sił w brzuch swymi łokciami który przestraszony stawiałem opór a może myśląc że coś go atakuje z tyłu, zostawił swą ofiarę i dał nura w pobliską rzekę. - Okazało się w rozmowie że kabołkami, że to kajman, pewnego rodzaju krokodyl (jacaré), żyjący w tych okolicach.

Początkowo, każdy emigrant, dostył narzędzia niezbędne do użytku, to jest siekiere, piłę, motyki, sierp no i nieodważna folkse. - "Po co dają takie nieporęczne statki" mawiali nasi ludzie. "Toć to do niczego taka fojsa" "acha" domyślił się ktoś; "to dobre do ściągania tych sznurów albo lianów, którymi oplątane są drzewa".

Tak też rozumował i mój ojciec i doszedł do wniosku, że by trzonek był jaknajdłuższy, może z czterech lub pięciometrowy, bo tak można z wysoka ścinać liany (cipó).

Niestety po trzech miesiącach, ojciec mój ciężko zachorował opuchł przy tym tak bardzo, że aby zmienić białzinę trzeba było rozciąć nogawicę i rękawy, ale wkrótce i te zabiegi okazały się bezskuteczne, tak że leżał owinięty tylko w prześcieradło, wzywający pod uwagę straszne upały, przy panującej suszy.

Jadł mało i jedynie ryby, które łowiłem w pobliskiej rzecce no i owce które Mama przynosiła od kabołki, szczególnie od już wtedy wspomnianego Pereiry.

Mimo że będąc chorym, nie zaniedbywał obowiązku, jaki sobie uważał, to jest karczowanie lasu i przygotowywanie budulec, na nowy i okazały dom.

Pewnego razu czując się trochę lepiej, zgodził kabołki, na ścinanie boru i tenże zapominając swoją folkse, poprosił o nią ojca.

Ojciec mój, długo przed tym chodził po borze zanim dobrał prosty, przesychnięty czterometrowy trzonek i teraz z dumą, wyciągał z nod podłogi, aż kabołkier się zdziwił i nie wytrzymał z śmiechu, na widok tak długiego trzonka. Najpierw kabołkier namiętnie się co nie miara, co nawet zgniewało ojca, a następnie, bez zapytania, przystąpił z fojsa i siekierra do pnia świętego drzewa, odmierzył trzonek sobie do piersi i położywszy go na pniu, ku wielkiej złości i narzekaniu ojca, którego on nie rozumiał, uciął tak specjalny trzonek

(C. d. n.)

Lekarstwo przeciw pijaństwu

Nalóg pijaństwa poniża człowieka i niszczy jego zdrowie doprowadzając go do najbardziej upokarzającej sytuacji, m. in. do wstępkę i do grzechu.

"Instituto Quimico Campinas S. A." wypuścił na rynek farmaceutyczny produkt "NECROETIL", lekarstwo w produkcji, przeznaczone na leczenie nalogu pijaństwa.

Lek ten posiada wielki zasięg społeczny, sprzedawca bowiem człowieka na nowo na jego rodzinę, religij i społeczność ludzką "NECROETIL" można dawać bezpiecznie do zazycia nagowym pijkom, ponieważ nie posiada ani smaku ani zapachu.

"NECROETIL" można nabyć we wszystkich aptekach i drogeriach.

"NECROETIL" jest produkowany przez Instituto Quimico Campinas S. A. i znajduje się na składowie przy Pracza Porto Alegre, 405, Fone: 4-9578, Caixa Postal, 695, CURITIBA - PARANA.

CRISE E RENOVACAO

Genebra — CIC — Analisando recentemente em Genebra a crise na Igreja Católica e suas repercussões no mundo ecumênico, disse o Pastor Eugene Garson Blake que "a Igreja conhece uma crise em suas instituições porque aceitou o caminho da renovação. Existe o risco de que esta crise venha a se transformar em conflito. É necessária, atualmente, muita sabedoria para evitar um conflito destruidor".

Alegria — "Vemos em toda parte, e, com isso, nos re- jubilamos — afirmou o Pastor — tentativas de repensar e reformular conceitos de nossa fé. Esta é uma necessidade em razão das mudanças no modo de pensar do homem e nas categorias científicas contemporâneas".

Os de fora — Com relação aos agnósticos e aos que per- dem a esperança no homem, disse Blake que "a Igreja deve aprender a servir e a questionar" e "o diálogo é sempre preferível ao monólogo". Como protestante, afirma que ja- mais viu um clima ecumênico mais favorável que este cria- do por Roma e que atualmente se está para o resto do mundo.

Nota de Falecimento

Faleceu no dia 15 de janeiro corrente, na localidade de Iracema, Estado de Sta. Catarina, a veneranda senhora - EDVIRGES LEGIENDZIEWICZ GRABOWSKI, nasc. em 16 de abril de 1877, em Lwów, Polónia, que era casada com Felício Grabowski, com quem contraiu núpcias no dia 17 de junho de 1897. Haviam completado 73 anos de casamento. Tiveram 12 filhos, 68 netos, 115 bisnetos e 2 tataranetos.

Em seus dias vivia em Sta. Edviges L. Grabowski veio ao Brasil, quando tinha 14 anos de idade. Desde aquela lon- gínqua época, serviu como parteira, atendendo a três ge- rações. Trouxe ao mundo mais de três mil crianças e a- firmava, com orgulho, jamais ter perdido um recém-nasci- do ou parturiente. Soluçava os problemas com terapêu- tica própria e bom senso.

Como verdadeira bandeirante, autêntica pioneira, co- laborou intensamente para o desbravamento da selva vir- gem, primeiramente contra os índios que atacavam sem piedade, depois os fanáticos, os animais, as enfermidades, o isolamento e as distâncias. Com inconfessíveis sacrifícios, servia a todos que a procuravam, seja como médica, par- teira, técnica em assuntos de agricultura etc., e acima de tudo, como juiz de famílias, acertando desavenças, ha- rmonizando casais, resolvendo problemas conjugais.

Seu esposo, Felício Grabowski, apesar de mais idoso que a falecida esposa, ainda vive.

Edvirges L. Grabowski teve 12 filhos: José casado com Maria Pieczarka; Francisco casado com Jovelina Resende; Ana casada com João Klodzinski; Maria casada com Jo- sé Minikowski; Rosa casada com David S. Narloch; Verô- nica casada com Paulo Kopytowski; Miguel casado com Luiza Hoss Greiner; Julia casada com Waldemar Kuchler; João — solteiro; Leonardo casado com Osvaldina Teixeira; Antonio casado com Gertrudes Glowacki e Vitor casado com Sofia Karasinski.

RODOVIAS PROGRAMADAS

O Diretor-Geral do Departamento Nacional de Estradas autorizou a publicação de edital para a seleção de em- presas de consultoria, com vistas à elaboração de estudos de viabilidade técnico-econômica, de rodovias situadas nos Estados do Paraná, Rio Grande do Sul e Santa Catarina, que serão submetidos ao BIRD.

Tais estudos são seqüência ao programa do Governo — Costa e Silva, de acordo com o esquema elaborado pelo Mi- nistro Mário Andreazza, de ampliar a linha de crédito do Brasil, junto a organismos internacionais de financiamento, de forma a permitir que a rede rodoviária do país amplie, obedecendo a rígidos princípios de prioridades, sem contra- riar a atual política de deflação do Governo.

AS RODOVIAS

Segundo informações do Sr. Elizeu Resende, Diretor do DNER, serão motivos de estudos, no Paraná, a BR-153, no trecho União da Vitória — Erechim, com 241 quilômetros; no Rio Grande do Sul, os trechos Iraí — Cunchaporã, com 40 quilômetros, BR-158, e Sarandi — Iraí, da BR-388, com 93,2 quilômetros; em Santa Catarina, os estudos visam o trecho Iraí — São Miguel do Oeste também da BR-388, com 68 quilômetros.

ESPORTE EM REVISTA

Esporte em revista

● Santos FC venceu a seleção do Congo, em Brazaville, por três a zero, sendo ovacionado por 30 mil espectadores.

● No torneio Internacional de Mar del Plata, o Palmei- ras, depois de perder para o clube húngaro MTK por um a zero, conseguiu uma vitória espetacular sobre o Rapid, de Viena, por cinco a zero.

● O Corinthians paulista, jogando pelo Torneio de San- tiago do Chile, com San Lorenzo, conseguiu o empate por um tento. Seu próximo adversário será o Universidad do Chile.

● Um combinado formado por jogadores do Gremio e Internacional de Porto Alegre, vestindo a camisa da seleção gaúcha, enfrentará o onze argentino em abril, por ocasião da inauguração do estádio portoalegrense "Ginate da Beira- Rio".

Rir é o melhor remédio.

NA AUTO-ESCOLA

Ela: — Já que me ensinou a guiar, tem que me ensinar também os palavrões que se usam para discutir.

ENTRE AMIGAS

— Meu noivo é um bobão!
— De outro modo como se casaria com você!?

NO MANICÓMIO

— Você acha que óculos verdes na nuca, resolve?
— Resolve. Não suporto sol nas costas...

NO RESTAURANTE

— Garçon! Este ovo tem um pintinho dentro!
— Obrigado, senhor. Acrescentarei na conta!

BATATA E SEU CONSUMO

Muita coisa precisa ser estudada e coordenada para que possa- mos estabelecer a cultura da batata. Baratear o custo de produção é um deles. Mas para baratear o custo da produção é necessário baratear os meios de produção, adubos, defensivos, sementes, má- quinas. Muitos dos meios de produção empregados como adubos e defensivos são de produção externa.

A qualidade da mão de obra agrícola é baixa. Esse é outro ponto importante do custo da produção agrícola em geral. E a melhoria desse item só pode ser conseguida com a educação, num trabalho de muito tempo. A saúde no meio rural é também pre- ciosa e responsável pelo baixo rendimento do trabalho. O melhor aproveitamento da terra, das máquinas e da mão-de-obra com planos de rotação bem traçados, pode também influir no barateamen- to da produção. A melhoria da técnica através do emprêgo de me- lhores sementes, mais equilibradas fórmulas de adubação, defen- sivos bem dosados e aplicados com critério e técnica podem trazer alguma economia de tempo e dinheiro que se refletem no custo total.

O ICM que incide sobre a batata está na realidade muito alto. O agricultor não está retirando de seu trabalho e de seu capital aquilo que seria razoável. Está se descapitalizando, mas mesmo assim tem de pagar caro o ICM de 17% que engloba toda apro- dução, recaindo sobre os meios de produção, embalagem e transpor- te. Os agricultores não se negam a colaborar na progresso. O imposto é o recurso que faz o progresso. É a única fonte que o governo tem para o investimento. Mas 17% é muito. Se fosse 5 a 6% não haveria reação.

Nesse setor, a maioria dos bons produtores cooperados comercializam a sua produção através das cooperativas. Estas não so- negam, não podem sonegar o ICM: mas os intermediários inescrupulosos o fazem muitas vezes criando uma desigualdade de comercialização para com os produtores honestos. O lucro do in- termediário vem sendo muito alto. É necessário controlar esse lu- cro. É necessário controlar o lucro do intermediário, seja ele o atravessador do mercado em termo, seja ele o grande intermediário internacional exportador.

O estímulo ao consumo com campanhas em que o governo, as cooperativas e os produtores estejam interessados pode dar re- sultados momentâneos favoráveis nas épocas cruciantes. Ai deve- ser mostradas ao consumidor todas as vantagens que o consumo desse tubérculo possa trazer. A venda direta ao consumidor a- través de feiras-livres, com o produto acondicionado em forma a- tratativa e cômoda, pode também estimular o consumo nas épocas cruciantes e depois criar o hábito que aumentará a demanda.

Finalmente resta o caminho da industrialização. A batata é uma matéria-prima que em muitos países é usada para o fabrico de álcool e do amido. Também o consumo da batata pretrabaha- da e desidratada em muitos países adiantados economiza a mão de obra das donas de casa. Quem sabe poderemos preparar e de- siderar a batata para a exportação? São indagações que só podem ser respondidas com estudos tecnológicos e com a pesquisa de mer- cados.

"Suplemento Agrícola"

Cantos para as Festas do Santo Natal

VAMOS, VAMOS APRESSADOS.

1	2	3	4
Vamos, vamos apressados	Jesus é Deus-Humanado,		
A Belém, entusiasmados,	Sob o mistério velado;		
Saudar o Deus-Menino	Aos que têm boa vontade,		
E cantar de amor um hino.	Vem trazer paz e verdade.		
5	6		
Anunciaram profecias			
A chegada do Messias,			
Pelos povos esperado,	Vinde, todos, adoremos!		
Pelos anjos proclamado.	Com amor e fé cantemos:		
	"Glória a Deus, pois, nas		
	alturas;		
	Paz na terra às criaturas!"		
	(Pe. Frei Alberto Stawinski).		

ACORRERAM A BELÉM OS PASTORES

(Adaptação do "Przybieżeli do Batlejem pasterze").

1	2
Acorreram a Belém os pastores,	Repetindo os angélicos louvores,
3	4
Côro:	"Glória no mais alto dos céus
	"E paz ao povo de Deus,
	"Na terra.
5	6
Ao luzir duma estrela cintilante,	Um mistério notam naquele instante.
7	8
Num menino pobre recém-nascido	Aparece o Messias prometido.
9	10
Como os anjos lhes tinham anunciado,	Num presépio vêem Jesus reclinado.
11	12
Orientados pela fé naquela hora,	Reverentes se protram sem demora.
13	14
A Deus, feito Homem ofertam presentes	E p'ra suas tendas voltam contentes.
	(Pe. Frei Alberto Stawinski).

O NATAL DE CRISTO

(Adaptação de "Narodził się Jezus Chrystus, bądźmy wesell").

1	2
O Natal de Cristo enche-nos de alegria,	Anjos cantam pelos ares a melodia:
3	4
Côro:	"Glória, glória in excelsis Deo!
	Glória, glória in excelsis Deo!"
5	6
Do céu anjos, São José e a Virgem Maria	Dão-Lhe seu atendimento e a companhia.
7	8
Bons e humildes pastozinhos correm contentes	Adorar ao Deus-Menino e levar presentes.
9	10
Reis do Oriente vêm trazendo raro tesouro:	Mirra, incenso e, também, um pouco de ouro.
11	12
Neste dia venturoso, mil reverentes	Ofertemos a Jesus os nossos presentes.
	(Pe. Frei Alberto Stawinski).

O LEIGO HOJE

Benjamin Bertolo

Neste país em vias de desenvolvimento encontramos larga escala a dependência no aspecto social, político e econômico de regiões menos favorecidas que recebem quase dos lugares mais desenvolvidos E as grandes cidades não man- tom novos modos de vida com as fábricas, com as associa- ções de profissões iguais e com os meios de transporte rá- pidos. As pessoas moram num lugar e trabalham noutro e assim conhecem melhor os colegas de serviço do que os próprios vizinhos.

Estas novas condições de vida obrigam o leigo cristão a enfrentar o desafio de um compromisso de presença, de at- tação permanente e de criar novos meios de apostolado. Tal desafio não esconde as dificuldades: a fraca integração do leigo na Igreja; o desconhecimento de sua legítima no- mia e a falta de pessoas experientes. Mas hoje, mais que nunca, somos convidados a este despertar coletivo de uma as forças e some as experiências.

É-nos conhecida a unidade de missão da Igreja e a diversidade de funções, já percebidas pelo apóstolo São Paulo quando dizia: "Temos dons diferentes, conforme a graça que nos foi concedida" e ainda: "Os ministérios são diversos, mas um só é o Senhor". Com efeito, o que caracteriza o ministé- rio do leigo é o compromisso com o mundo, entendido no quadro de solidariedade humana. E como verificamos, este país sofre muito com o subdesenvolvimento que torna reg- iões inteiras dependentes de outras. Então, aqui a tarefa do leigo, na linha de solidariedade humana, é assumir o com- missio ou o desafio de uma maior libertação, de humani- ção e desenvolvimento.

Mas para o leigo assumir tal tarefa, é necessário esteja consciente de sua autonomia e responsabilidade. O Concílio Vaticano II deixou claro: "Os leigos, após hesitação, descubram novas iniciativas, levando-as à prá- tica; e não julguem serem seus pastores sempre tão compe- tes que possam ter uma solução concreta e imediata para toda a questão, mesmo grave. Ao contrário, os leigos, es- recidos pela sabedoria cristã, assumam suas próprias res- ponsabilidades" (GS n. 43).

E como a fé exige ser partilhada, implica, por isso me- mo, uma exigência de comunicação ou de proclamação. Assim se compreende a vocação apostólica dos leigos — no- terior e não fora — de seu compromisso temporal. Por- vivendo na ocupações e condições de vida familiar e so- cial que os leigos são chamados a contribuir para a salu- tação do mundo. E olhando a situação atual de nosso país, a sociedade que vive, sabendo que há modos diferentes de apostolado dentro de uma verdadeira autonomia, que o go- do pode desenvolver a parte de missão que lhe cabe. (C)

EDUCAÇÃO FISICA PARA ORIENTAR E EDUCAR

O Governo do Estado proporcionou especialização, at- lização e modernização a 184 professores de Educação Física através do Curso Internacional de Aperfeiçoamento em Recreação e Educação Física, que encerrou-se nestes dias no âmbito de esportes do Tarumã. O curso estava sendo con- duzido pela Secretaria de Educação em combinação com o Curso Educativo Argentino, do Ministério de Educação e Cultura. O corpo docente foi formado por professoras professoras austríacas, suecas, alemãs e argentinas, prin- cipalmente famosos e responsáveis pelos novos e moder- nos conceitos de recreação e educação física que estão sendo difundidos no mundo inteiro. O objetivo era atingir as crianças juvenis e adolescentes com aplicação imediata também na vida dos adultos. Ginástica, música, danças e jogos, formam o currículo do Curso Internacional, com o desenvolvimento moderna pedagogia aplicada ao desporto e à recreação.

O Curso Internacional contou com a participação de professores e professoras de Educação Física e Normalistas. Eles vieram a Curitiba de todos os pontos do Inter- no do Estado e, também, dos Estados de Santa Catarina, de São Paulo e da Guanabara. Na primeira semana de estudos, resultados foram excelentes, consoantes pareceres emitidos pelos próprios candidatos que, até então possuíam um no- tório conhecimento da educação física. Hoje, têm condições para ampliar o campo de ação e iniciar, com as crianças e com a juventude em geral, trabalhos mais profundos, práticos e que propo- cionarão a todos os jovens, uma orientação mais eficaz em termos de educação em geral e saúde.

Embora realizado pela primeira vez, o Curso Internaci- nal de Aperfeiçoamento e Atualização em Recreação e Edu- cação Física, bateu todos os recordes de inscrições, cons- guindo 184 candidatos. Assim participaram do Curso Inter- nacional: professores de São Paulo — 2 (Presidente Prudente e Catanduva); de Santa Catarina — 16 (Florianópolis, Bra- senau, Tjajai, Joinville, Lages, Campos Novos, Capangá, Videira); da Guanabara — 2 (Rio de Janeiro); do Paraná — 164 (Curitiba, Ponta Grossa, Laranjeiras do Sul, Londrina, Arapongas, Jacarézinho, Itararé, Telémaco Borba, Rio Negro, Cascavel, Rolândia, Francisco Beltrão, Santa Mariana, Marumã, Mallet, Foz do Iguaçu, Maringá, Nova Londrina, Tamboara, Quinto do Sol, Ampère, Arapoti, Cambé, Nova Aurora, Paranavai, União da Vitória, Pirai do Sul, Campo da Lagóia, Aracária, Iratí, Paranaguá, Terra Boa, São João, Vitória, Imbituva, Uraí, Santo Antônio da Platina, São João Medianeira, Astorga, Prudentópolis, Jaguariaíva, Mandaguari, Campo Mourão, São Mateus do Sul, Castro, Cornélio Pro- pício, Iporã, Lapa e Marfá.

Aumente sua Felicidade

Aumente sua felicidade é o "slogan" que fascina a todos. Aumente sua felicidade, e muitos pensam em mais pre- tuma, maior conforto, mais luxo, maior glória, mais prazer. E... a felicidade não aumenta! Dilui-se... Quer ser feliz? Aumente sua felicidade, repartindo-a com os outros; fazendo felizes aos outros. Pensa na sua felicidade e pensa na necessidade de ser próximo. O meio termo será mais felicidade para ambos.

Exportação brasileira já soma USS 1,8 bilhão sem contar café

As exportações brasileiras ultrapassaram, no dia 17 de dezembro, a barreira de 1,8 bilhão de dólares, não estando computadas as exportações de café de dezembro, que deve- rão atingir 50 milhões de dólares, segundo informou ao Mi- nistro da Fazenda o sr. Benedito Moreira, Diretor da Câmara de Comércio Exterior do Banco do Brasil. O maior volume anteriormente alcançado pelas exportações brasileiras che- gou a 1,769 bilhões de dólares, em 1951, durante a crise eco- nômica. (A)